

Plan van aanpak energiebesparing bedrijven

Opdrachtgever: RUD Utrecht

Rapportnummer: R21112016_04

Adviseurs: Mw. ing. C.H.T.A. Hendrix
Dhr. ing. E. Wishaupt

Forta Milieu
Koestraat 4
5944 BJ Arcen

T 06-100 738 69
E info@fortamilieu.nl
I www.fortamilieu.nl

Datum: 21 november 2016

Verklarende woorden- en afkortingenlijst

AB	Algemeen bestuur RUD Utrecht
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Basistaken	Verplicht takenpakket op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving dat gemeenten en provincies bij omgevingsdiensten moesten onderbrengen, conform afspraak tussen VNG, IPO en de Rijksoverheid.
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
EED-richtlijn	European energy efficiency directive (Europese energie efficiëntie richtlijn)
EEP	Energy efficiency plan
Energierellevante bedrijven	Bedrijven die een jaarlijks energiegebruik hebben: <ul style="list-style-type: none"> - 50.000 – 200.000 kWh of 25.000 – 75.000 m³ aardgasequivalenten (middelgrote gebruikers) - > 200.000 kWh of > 75.000 m³ aardgasequivalenten (grote gebruikers)
ETS	EU Emissions Trading System (EU ETS). Europese emissiehandel in emissierechten, die het recht geven om een bepaalde hoeveelheid broeikasgassen uit te stoten. Vragers en aanbieders handelen in emissierechten en zo komt een CO ₂ -prijs tot stand.
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
ILenT	Inspectie leefomgeving en transport
IPO	Interprovinciaal overleg
KPI	Kwaliteits prestatie indicator
MJA	Meerjaren afspraak (energie)
OM	Openbaar Ministerie
PDC	Producten- en dienstencatalogus
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RVO	Rijksdienst voor ondernemend Nederland (uitvoeringsdienst van het Ministerie van Economische Zaken)
SBG	Service Bureau Gemeenten, voormalig regionaal samenwerkingsverband van een aantal gemeenten in de provincie Utrecht voor uitvoering van o.a. VTH-taken op het gebied van milieu. SBG is (grotendeels) overgegaan naar RUD Utrecht.
SER	Sociaal-Economische Raad

VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH-taken	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wm	Wet milieubeheer

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	8
2	Inleiding.....	12
2.1	Aanleiding	12
2.2	Opdrachtgever	12
2.3	Voorstel accordering	13
2.4	Leeswijzer	13
3	Opdracht.....	15
3.1	Organisatie en haar omgeving.....	15
3.1.1	RUD Utrecht	15
3.1.2	Gemeenten	15
3.1.3	Provincie Utrecht	16
3.1.4	ODRU	16
3.2	Doelstelling	16
3.3	Opdrachtformulering	17
3.4	Te leveren producten en diensten	17
3.5	Eisen en beperkingen.....	17
3.6	Cruciale succesfactoren	17
3.7	Gevolgde werkwijze	17
4	Achtergronden milieuwetgeving energietaken.....	19
4.1	Wet milieubeheer (Wm).....	19
4.1.1	Activiteitenbesluit milieubeheer (type A en B, EML-lijsten)	19
4.1.2	Vergunningplichtige inrichtingen en rol vergunningverlening	19
4.1.3	MJA-energie	20
4.1.4	Bouwregelgeving, energiekeurmerken, energiezorgsystemen,	21
4.2	Energy Efficiency Directive (EED)	21
4.2.1	Invoering van de EED	21
4.2.2	Vrijgestelde bedrijven	21
4.2.3	Brief VNG aan leden	21
4.2.4	EED bedrijvenlijst	22
4.2.5	Rapport uitvoeringslasten EED.....	22
4.2.6	Invulling EED door omgevingsdienst	23
4.3	Toekomstige ontwikkelingen.....	24
5	Bestaande situatie	25
5.1	Landelijke trends	25
5.1.1	Meer aandacht voor energiebesparing	25
5.1.2	Toezicht op energiebesparing bij bedrijven: weinig prioriteit	26
5.1.3	Uitvoering EED nog oppakken	26
5.2	Deelnemende gemeenten	27

5.2.1	Behoeftte aan toezicht energiebesparingsverplichtingen bedrijven	27
5.2.2	Inschatting aantal energierelevante inrichtingen toezicht energiebesparing	28
5.2.3	Indicatie personele consequenties wettelijke opgave energietoezicht	30
5.3	RUD Utrecht	31
5.3.1	Uitvoering EED-richtlijn	31
5.3.2	Kennis en vaardigheden inspecteurs	31
6	Aanpak	33
6.1	Gezamenlijke aanpak	33
6.1.1	Project 'extra toezicht'	33
6.1.2	Uitvoeren EED-richtlijn.....	33
6.1.3	Ambities lokale klimaatagenda.....	34
6.2	Aanpak op maat	35
6.3	Planning	35
6.3.1	Korte termijn (Q3 2016 - 2017).....	35
6.3.2	Jaarplanning.....	35
6.3.3	Middellange termijn (2017 - 2020) en lange termijn (2020-2027).....	35
6.4	Prestatie-indicatoren	36
6.4.1	Rapportages aan stakeholders	36
6.4.2	Rapportages per inrichting	36
7	Diensten energie	37
7.1	Wm-toezicht energie.....	37
7.2	MJA.....	39
7.3	Actualiseren energievoorschriften omgevingsvergunning	40
7.4	Behandeling EED.....	41
7.5	Advies lokaal klimaatbeleid.....	41
8	Projectinrichting.....	42
8.1	Organisatie, overlegstructuren.....	42
8.2	Personele inzet	42
8.3	Werkinstructies	42
8.4	Financiën	42
8.5	Informatie	43
8.6	Kwaliteitsborging.....	43
8.7	Communicatie	43
8.8	Documentatie	44
8.9	IT plan	44
9	Activiteitenplan	45
10	Aanbevelingen.....	51
	Referenties	52
	Bijlage 1 Agenda overleg Plan van aanpak Energie, deelnemers RUD Utrecht	53
	Bijlage 2 Toelichting analyse werkpotentieel.....	56

Bijlage 3 Grafische indicatie werkpotentieel regio RUD Utrecht.....	59
Bijlage 4 Toepassen 'ECN-lijst'	61

1 Managementsamenvatting

Aanleiding

Het algemeen bestuur van RUD Utrecht wil aan de slag gaan met het thema energie en heeft daarom Forta Milieu in juni 2016 de opdracht gegeven een plan van aanpak energie te ontwikkelen. Het plan van aanpak bevat uitwerking van drie sporen:

- Uitvoeren energietoezicht Wet milieubeheer (spoor 1).
- Uitvoeren van de Europese Energy efficiency directive (EED-richtlijn) (spoor 2).
- Aansluiten bij lokale klimaatprogramma's (spoor 3).

Dit 'Plan van aanpak energiebesparing bedrijven' is het resultaat. Het plan van aanpak biedt een concrete handreiking voor de uit te voeren energiediensten door RUD Utrecht voor haar deelnemers. Het plan van aanpak bevat de nodige achtergronddetails, randvoorwaarden, een concreet activiteitenplan en een planning.

Waarom nu extra inzet voor toezicht energiebesparing?

Recentelijke ontwikkelingen maken het voor bevoegd gezag noodzakelijk méér aandacht te besteden aan energiebesparing bij bedrijven.

Klimaatprobleem

Het thema is urgent vanwege de klimaatverandering. In Nederland heeft dit meer nadruk gekregen sinds de ondertekening van het SER Energieakkoord in 2013. Europa heeft het klimaatakkoord van Parijs geratificeerd en duurzaamheidsambities worden ook op gemeentelijk niveau ontwikkeld. Het inzicht is ontstaan dat energiebesparing bij bedrijven een belangrijke bijdrage moet en kan gaan leveren aan het behalen van klimaatdoelstellingen. Dit blijkt ook uit het feit dat het ministerie van I&M, extra middelen beschikbaar stelt voor 20 fte extra toezicht¹. Verder is de uitvoering van rapportages over energie-efficiency van Nederlandse bedrijven op basis van Europese regelgeving (EED-richtlijn) op gang gebracht.

Energiebesparing bestaand thema

Het thema energiebesparing bij bedrijven is sinds 1993 verankerd in de Wet milieubeheer. In het Activiteitenbesluit milieubeheer is sinds 2008 vastgelegd dat bedrijven die jaarlijks meer dan 50.000 kWh aan elektriciteit of meer dan 25.000 m³ gas gebruiken, energiebesparende maatregelen moeten nemen. De nadruk van het toezicht lag tot in het recente verleden echter vaak op andere milieuaspecten dan energiebesparing zoals: de hinder voor de directe omgeving, bodemverontreiniging, luchtmissies en externe veiligheid. De aandacht verschuift nu naar energiebesparing en klimaat.

Nieuwe regelgeving energiebesparing bedrijven

In 2015 is nieuwe regelgeving inzake energiebesparing voor bedrijven geïntroduceerd. De Europese Energy efficiency directive (EED-richtlijn) is in werking getreden en omvat het vierjaarlijks verplicht uitvoeren van een energie-audit voor grote ondernemingen. Daarnaast is het Activiteitenbesluit milieubeheer gewijzigd met het opnemen van lijsten met erkende energiebesparende maatregelen voor branches. Toezicht is nodig op deze nieuwe energiebesparingverplichtingen voor bedrijven. Dit vraagt om expliciete aandacht en extra personele inzet van het bevoegd gezag. De werkwijze voor energietoezicht bij bedrijven moet hierop aangepast worden.

¹ Zie [Verslag debat Tweede Kamer over de uitkomsten van de klimaattop in Parijs, blz. 27](#) (zoek op: twintig fte's), nummer kamerstuk 2016D20566, publicatiedatum 20 mei 2016.

Programmering anders

In de toezichtpraktijk is gebleken dat grote aantallen energierelevante bedrijven niet standaard worden geprogrammeerd voor milieutoezicht. Denk aan grote kantoren, onderwijsinstellingen, zorginstellingen, sportinstellingen, grote winkels en hotels. Deze organisaties zijn grote energiegebruikers en moeten vanuit de actuele milieuwetgeving méér doen aan energiebesparing. Het bevoegd gezag moet vanuit haar rol meer aandacht besteden aan prioritering én uitvoering van toezicht op energiebesparende maatregelen bij deze branches. Hier moet een inhaalslag plaats vinden.

Doel plan van aanpak

Dit Plan van aanpak bevat de kaders waarbinnen RUD Utrecht moet opereren. Deze kaders bestaan uit:

- De relevante wet- en regelgeving en actuele en toekomstige ontwikkelingen hierin.
- Het bedrijven- c.q. inrichtingenbestand van de deelnemers waaruit de opgave voor energietoezicht volgt.
- Het vertrekpunt en de organisatorische context bij de deelnemers en bij RUD Utrecht.

Het plan van aanpak biedt een wegwijzer voor RUD Utrecht in de doorontwikkeling van haar energiediensten. Het plan bevat hiervoor een activiteitenplan en een planning voor de korte en langere termijn. Daarnaast biedt het een overzicht van de energiediensten die RUD Utrecht aan haar deelnemers kan aanbieden.

Het plan schetst de ambitie van RUD Utrecht om een organisatie in te richten die deze taken op een kwalitatief goede manier kan invullen. Voor het bereiken van meer energiebesparing zal de werkwijze onder de loep worden genomen en gestandaardiseerd. Voor de inhoudelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt voor alle deelnemers dezelfde werkwijze gevolgd.

Het Plan van aanpak bevat een menukaart van RUD Utrecht voor gemeenten op het gebied van energiediensten. Als het algemeen bestuur akkoord is met dit plan van aanpak, dan kan RUD Utrecht met elke individuele deelnemer in gesprek gaan over de keuze van diensten en de prioritering van de in aanmerking komende bedrijven voor energietoezicht (keuzemenu 'op maat'). Gemeenten hebben hier een autonome keuzevrijheid. Afhankelijk van de specifieke wensen van de gemeente, kan het dienstenpakket voor energie (keuzemenu) worden samengesteld.

Deelnemers positief over uitvoeren energietoezicht, wel aandachtspunten

Gesproken is met alle deelnemers van RUD Utrecht. Dit betrof medewerkers milieutoezicht en/of klimaatbeleid en meestal ook de regievoerder (opdrachtgever) richting RUD Utrecht.

Veel deelnemers zijn bezig met lokaal klimaatbeleid en hebben een ambitie om op termijn (vaak 2030) klimaatneutraal te worden. Zij zijn bezig met een routekaart om hun klimaatambities te verwezenlijken. Energiebesparing bij bedrijven is een belangrijk onderdeel hierin. Immers energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet (al dan niet duurzaam) opgewekt te worden!

De meeste deelnemers overwegen dan ook – na overleg met hun portefeuillehouder - met toezicht op de wettelijke energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven aan de slag te willen. Wel geven zij een aantal aandachtspunten mee voor RUD Utrecht:

- Er is nog een adviesstap nodig om te komen tot concreet maatwerk per deelnemer. Hiervoor is nader overleg nodig tussen RUD Utrecht en elke deelnemer die hiermee mogelijk aan de slag wil.
- Begin bij bedrijven waar het meest te besparen valt.
- Maak duidelijk wat het oplevert (energiebesparing, kg CO₂-reductie, financiële besparing).
- De ingezette medewerkers moeten voldoende kennis van de materie hebben.
- Enkele deelnemers overwegen (deels) met eigen toezichthouders mee te doen met energietoezicht en opleiding, willen dus mogelijk samenwerken.
- Kritisch naar de kosten kijken, zoveel mogelijk binnen de bestaande dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitvoeren, zoveel mogelijk budgetneutraal.
- EED en Wm zoveel mogelijk integreren in één traject per bedrijf.
- Eerst de lopende energiecontroles goed afronden.
- Aansluiten bij lokale klimaatprojecten waar dit zinvol is, bijvoorbeeld door extra informatieverstrekking aan bedrijven.

In dit plan van aanpak is hiermee zo goed mogelijk rekening mee gehouden.

Werkopgave op basis van aantal energierelevante bedrijven

In de regio van RUD Utrecht zijn grofweg circa 3.000 inrichtingen geïdentificeerd als potentieel energierelevant. Dat betekent dat hiervan verwacht wordt dat hiervoor wettelijke energiebesparingsverplichtingen van toepassing zijn.

Wanneer RUD Utrecht de volledige werkopgave voor de deelnemers voor deze 3.000 bedrijven zou uitvoeren, verspreid over een periode van 4 jaar, worden de volgende maximale personele consequenties en kosten voor het uitvoeren van deze werkzaamheden geraamd:

- 2017: 5 fte – kosten ca. € 400.000 ⁽²⁾
- 2018: 4 fte – kosten ca. € 360.000
- 2019: 4 fte – kosten ca. € 360.000
- 2020: 4 fte – kosten ca. € 360.000.

Aangezien het hier om een eerste inschatting van werkpotentieel betreft, wordt in dit document geen indicatie voor kosten per deelnemer gegeven. De uit te voeren energiediensten en kosten zullen per deelnemer besproken worden (maatwerk/keuzemenu).

² Hierbij is gerekend met € 80k per fte.

Financiering

De volgende mogelijkheden van financiering voor extra energietoezicht worden gezien:

- Bijdrage Rijk € 87.000 (november 2016 t/m december 2017) voor extra energietoezicht Wet milieubeheer. In 2017 komt een nieuwe beschikking van het rijk voor financiering, met waarschijnlijk een budget van € 72.500,- voor 2018.³
- EED-compensatie vanuit rijk. Landelijk wordt 5,3 miljoen Euro uitgetrokken voor 2016-2017.⁴
- Mogelijk zit er een stukje rek in de bestaande DVO, afhankelijk per deelnemer. (sommige DVO's staan al onder druk).
- Mogelijk is er extra budget voor energietoezicht binnen gemeenten beschikbaar voor invulling van het deel 'energiebesparing bedrijven', als onderdeel van het lokale duurzaamheids-/klimaatbeleid.

Draagvlak bij uitvoerders én opdrachtgevers essentieel

Voor een succesvolle uitvoering van het plan van aanpak is draagvlak bij de mensen die hier invulling aan moeten geven van het eerste en grootste belang. Dit geldt zowel voor de toezichthouders en vergunningverleners, en de opdrachtgevers: regievoerders en bestuur.

Daarom is voor de volgende accorderingsroute gekozen. Het conceptplan is allereerst besproken met de uitvoerders, het energieteam van RUD Utrecht en de accounthouders en het management van RUD Utrecht. Daarna wordt het plan besproken met regievoerders van de deelnemers, zijnde de opdrachtgevers. De eindversie wordt voorgelegd ter vaststelling door het algemeen bestuur van RUD Utrecht in december 2016.

Aan het algemeen bestuur wordt gevraagd het plan goed te keuren, zodat RUD Utrecht aan de slag kan met de voorgestelde werkzaamheden. Daarnaast wordt het algemeen bestuur gevraagd de uitvoering van het plan uit te dragen, en te ondersteunen en faciliteren waar nodig.

³ Bericht Mevr. Tolsma Omgevingsdienst-NL aan RUD Utrecht, 13 oktober 2016

⁴ Bericht op Mevr. R. Bakker VNG, op ROM netwerk, 6 oktober 2016

2 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van de opdracht besproken, wie de opdrachtgever is en hoe om te gaan met de accordering van het document. Ook geeft het de lezer inzicht in de opbouw van het document met een leeswijzer.

2.1 Aanleiding

Eind 2012 nam de kamer de motie Van Veldhoven⁵ over energiebesparing aan. Hierin werd gevraagd om betere handhaving van de energiebesparingsverplichting in artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit en om de invoering van maatregellijsten.

In het SER Energieakkoord voor duurzame groei uit september 2013 is hierover afgesproken dat er 'erkende maatregellijsten' worden verankerd in de regelgeving. Deze lijsten bevatten energiebesparende maatregelen die zich binnen vijf jaar terugverdienen en zijn bedoeld om bedrijven een hulpmiddel aan te reiken.

Het is de taak voor gemeenten (en de provincie) om door middel van toezicht en handhaving toe te zien op de naleving van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit. Daarnaast is sinds 10 juli 2015 de Europese richtlijn energie-efficiëntie (EED-richtlijn) in Nederland geïmplementeerd die grote ondernemingen verplicht om een energie-audit uit te voeren. Ook hier is het bevoegd gezag verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op de naleving van deze verplichting voor bedrijven.

Tegen deze achtergrond besprak het algemeen bestuur van RUD Utrecht in haar vergadering van 23 juni 2016 de wens van verschillende deelnemers om aan de slag te gaan met het thema energie. Sommige gemeenten hebben al een (beleids-)plan. Bij andere gemeenten wordt aan zo'n plan of aan concrete acties gewerkt.

Forta Milieu kreeg de opdracht om een plan van aanpak energie te maken met daarin de uitwerking van drie sporen voor RUD Utrecht: uitvoeren energietoezicht Wet milieubeheer, uitvoeren van de Europese Energy efficiency directive (EED-richtlijn) en aansluiten bij lokale klimaatprogramma's.

Dit plan van aanpak doet een voorstel voor de werkzaamheden voor de deelnemers en geeft een indicatie van de benodigde personele inzet en kosten.

2.2 Opdrachtgever

Dit plan van aanpak is geschreven voor het algemeen bestuur van RUD Utrecht, vertegenwoordigd door de portefeuillehouders van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest, Woudenberg, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrecht en de provincie Utrecht. Om tot succesvolle implementatie te komen van het plan is het van belang dat:

- het plan voldoet aan de wensen van de opdrachtgevers en
- is te implementeren en uit te voeren door de organisatie van RUD Utrecht.

Daarom is met alle betrokkenen die kunnen bijdragen aan succesvolle implementatie van de te leveren energiediensten, zo goed mogelijk afgestemd. Dit betreft vertegenwoordigers van alle individuele deelnemers (regievoerders) en sleutelfiguren binnen RUD Utrecht (energieteam en management).

⁵ Kamerstukken 2012/13, 33400 XII, nr. 31

2.3 Voorstel accordering

Het voorstel voor de te doorlopen route voor accordering is als volgt. Een concept plan (concept 1) is besproken met het energieteam en de accounthouders op 5 september 2016. Hen is gevraagd te letten op de volgende punten:

- Sluit het plan naar hun mening aan op de wensen van de deelnemers?
- Is het voorgestelde aanpak uitvoerbaar voor de eigen rol?

Daarop is het plan aangepast (concept 2). In het regievoerdersoverleg van september is de mogelijkheid geboden concept 2 te lezen en er commentaar op te leveren. Medewerkers van de gemeenten Nieuwegein, Utrecht en Woudenberg en de provincie Utrecht hebben deze versie gelezen. Hun opmerkingen zijn 13 oktober 2016 besproken en verwerkt (versie 3). In het regievoerdersoverleg van 8 november worden de grote lijnen van het plan gepresenteerd. De eindversie van het plan (versie 4) wordt aangeboden aan het algemeen bestuur in december voor vaststelling.

2.4 Leeswijzer

Bij het schrijven van het plan is er mee rekening gehouden dat bij betrokken partijen consensus wordt bereikt over de te volgen aanpak. Met de betrokken partijen is zo goed mogelijk overleg gevoerd, dit zijn:

- de opdrachtgevers (deelnemers RUD Utrecht)
- werknemers van RUD Utrecht
- directie en managementteam RUD Utrecht.

Hoofdstuk 3 'Opdracht' beschrijft:

- de omgeving waarbinnen het plan moet worden uitgevoerd. Wie zijn de betrokken partijen (o.a. RUD Utrecht, opdrachtgevers) en hoe werken ze samen;
- de producten en diensten die het plan van aanpak op gaat leveren;
- de gevolgde werkwijze voor het tot stand komen van het plan van aanpak.

In *hoofdstuk 4 'Achtergronden milieuwetgeving energietaken'* wordt de wettelijke context beschreven voor de energie uitvoeringstaken voor deelnemers. Dit is de basis voor het bepalen van de aanpak en samenstelling van de producten- en dienstencatalogus energie.

Hoofdstuk 5 'Bestaande situatie' licht de uitgangssituatie voor vertrek toe en bevat de stand van zaken ten aanzien van energiebesparing bij RUD Utrecht en de deelnemers.

In *hoofdstuk 6 'Aanpak'* wordt de aanpak beschreven. Deze is gebaseerd op de opdrachtschrijving, een uitgevoerde analyse van de wettelijke context en de gevoerde gesprekken met deelnemers en het energieteam en management van RUD Utrecht. De aanpak bevat:

- de werkzaamheden (energiediensten) die moeten worden uitgevoerd volgens de milieuwetgeving);
- de werkzaamheden die uitgevoerd worden om een goede verbindende schakel te maken tussen VTH- werkzaamheden en werkzaamheden voor energie die worden uitgevoerd binnen lokaal klimaatbeleid;
- de planning voor de korte termijn, per jaar, middellange en lange termijn (vier jaar).

Om te kunnen sturen worden prestatie-indicatoren benoemd die gemeten kunnen worden.

De toekomstige energiediensten worden beschreven in *hoofdstuk 7 'Diensten energie'*. Energiediensten krijgen nog een plaats in de Producten- en dienstencatalogus (PDC).

Hoofdstuk 8 'Projectinrichting' beschrijft de inhoudelijke randvoorwaarden om het Plan van aanpak projectmatig te kunnen uitvoeren.

Hoofdstuk 9 'Activiteitenplan' bevat een lijst van activiteiten die na verdere invulling met RUD Utrecht een concreet Activiteitenplan oplevert, waarmee zij aan de slag kan. De activiteiten uit deze lijst komen uit het rapport en zijn activiteiten waarover RUD Utrecht zelf keuzes moet maken inzake de uitvoering.

Hoofdstuk 10 'Aanbevelingen' bevat enkele aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

3 Opdracht

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de achtergrond van de organisatie en haar omgeving, de doelstelling van de opdracht, de gewenste output en cruciale succesfactoren voor het slagen hiervan. Tevens is aangegeven welke werkwijze is gevolgd.

3.1 Organisatie en haar omgeving

3.1.1 RUD Utrecht

RUD Utrecht is operationeel sinds 1 juli 2014. Deze omgevingsdienst voert VTH-taken uit op het gebied van milieu voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest, Woudenberg, Houten, Lopik, Nieuwegein, Utrecht en de provincie Utrecht.

Bij de oprichting van RUD Utrecht waren alle deelnemende gemeenten verplicht de zogenaamde 'basistaken' hier te beleggen. Een aantal gemeenten heeft alle VTH-milieutaken belegd bij RUD Utrecht, een aantal gemeenten heeft dat voor een deel gedaan. De gemaakte werkafspraken hierover, voor zover relevant voor dit thema, zijn als volgt:

- Vanuit het voormalige samenwerkingsverband SBG, met daarin gemeenten:
 - o Amersfoort (alleen de basistaken)
 - o Baarn (alle VTH-milieutaken)
 - o Bunschoten (alle VTH-milieutaken)
 - o Eemnes (alle VTH-milieutaken)
 - o Leusden (alle VTH-milieutaken)
 - o Soest (alle VTH-milieutaken)
 - o Woudenberg (alle VTH-milieutaken)
- Houten (alleen de basistaken)
- Lopik (alle VTH-milieutaken)
- Nieuwegein (alleen de basistaken)
- De gemeente Utrecht (alleen de basistaken en verlening van vergunningen)
- De provincie Utrecht (alle VTH-milieutaken)

Het algemeen bestuur van RUD Utrecht wordt gevormd door bestuurders van bovengenoemde deelnemers. Tussen deelnemer (opdrachtgever) en RUD Utrecht (opdrachtnemer) wordt een dienstverleningsovereenkomst gesloten (DVO). Hierin is vastgelegd welke werkzaamheden RUD Utrecht voor de opdrachtgever uitvoert. Accounthouders en medewerkers van RUD Utrecht onderhouden de dagelijkse relatie met de opdrachtgevers. Een DVO wordt opgesteld en onderhouden door de accounthouder van RUD Utrecht en de regievoerder namens de opdrachtgever. Regievoerders vervullen de opdrachtgeversrol in de samenwerking met RUD Utrecht.

Binnen RUD Utrecht is een 'energieteam' actief bestaande uit vijf medewerkers die naast hun reguliere werkzaamheden, energie als aandachtspunt hebben in hun werkzaamheden als vergunningverlener of toezichthouder. Zij voeren ook sinds 2015 themacontroles energie uit bij kantoren. Hierbij wordt de subsidie gebruikt die hiervoor door het rijk is verstrekt (€130.000). Ook houden zij een overzicht bij van vragen van bedrijven over uitvoering van de energie-audit verplichting vanuit de Europese EED-richtlijn, meest uitstelverzoeken. Daarnaast is er een aantal auditrapporten binnen gekomen die beoordeeld moeten worden (zie paragraaf 4.2).

3.1.2 Gemeenten

De regievoerder binnen de gemeente zorgt voor aansturing van activiteiten bij RUD Utrecht, maar ook voor rapportage naar betreffende wethouder. Het thema 'energie' zit deels bij milieutoezicht, voor een ander deel valt dit onder duurzaamheids- of klimaatbeleid. Bij de organisaties van de deelnemers zijn VTH en duurzaamheid vaak ondergebracht in verschillende afdelingen. Soms valt het thema ook onder verschillende portefeuillehouders.

Voor milieutoezicht is bij de meeste deelnemers afgelopen jaren flink bezuinigd en nog een beperkte personele bezetting aanwezig. Hier is weinig financiële ruimte voor extra inzet op energietoezicht. Aan de andere kant is voor het realiseren van duurzaamheids- en klimaatambities bij veel gemeenten wel wat ruimte en budget aanwezig.

Tot nu toe was bij de meeste deelnemers onderbelicht dat toezicht op de energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven flink kan bijdragen aan CO₂-reductie. Inmiddels is dit landelijk wel duidelijk geworden⁶. Bij de meeste deelnemers is nog weinig gedaan aan actief toezicht op de energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven. Nu oppakken van de uitvoering biedt een kans voor concrete invulling van een onderdeel van hun lokale klimaatbeleid.

3.1.3 Provincie Utrecht

De provincie Utrecht is betrokken bij RUD Utrecht vanuit twee rollen. Enerzijds heeft zij de hoedanigheid van opdrachtgever voor het basistakenpakket dat bij RUD Utrecht is neergelegd. Daarnaast heeft de provincie Utrecht een coördinerende rol in het energie- en klimaatbeleid binnen de provincie Utrecht. RUD Utrecht is hierin één van de partijen, naast de ODRU, de gemeente Utrecht en vele andere instanties binnen de provincie.

3.1.4 ODRU

De ODRU is de andere omgevingsdienst in Utrecht. Zij is gehuisvest in hetzelfde pand als RUD Utrecht en vervult hetzelfde soort taken. Een verschil is dat de deelnemers van de ODRU alle VTH-taken milieu bij de ODRU hebben belegd. Hierdoor verricht ODRU ook beleidstaken voor haar deelnemers, vaak op locatie. Voor wat betreft de uitvoering van energietaken, zou tussen beide diensten goed samengewerkt kunnen worden. Denk aan het delen van kennis, overleg over de werkwijzen, samen ontwikkelen van tools, communicatiemateriaal, trainingen en bijeenkomsten, of het uitwisselen van personeel. De invulling hiervan moet nog vorm krijgen.

3.2 Doelstelling

Doelstelling van de opdracht is dat RUD Utrecht actief gaat inspelen op de behoefte van haar deelnemers door:

1. Uitvoeren van de wettelijk verplichte energietaken voor bedrijven naar wens van de deelnemers door:
 - Toezicht te houden op de naleving van energiebesparingsverplichtingen voor bedrijven voortvloeiend uit de Wet milieubeheer/ Activiteitenbesluit (spoor1)
 - Toezicht te houden op de naleving van de verplichting een energie-audit uit te voeren voor grote ondernemingen, voortvloeiend uit de EED-richtlijn (spoor 2)
2. In VTH-werkzaamheden beter aan te haken op projecten die bij deelnemers lopen op het gebied van duurzaamheids- of klimaatbeleid (spoor 3).

⁶ Zie:

- [Verslag debat Tweede Kamer over de uitkomsten van de klimaattop in Parijs, blz. 27](#) (zoek op: twintig fte's), nummer kamerstuk 2016D20566, publicatiedatum 20 mei 2016;
- [Rubriek NRC Checkt: 'Eén ambtenaar bespaarde net zo veel als 6 windmolens', 27 mei 2016](#)
- Uit tussentijdse evaluatie van het Energie-akkoord blijkt dat het doel om in 2020 100 PJ extra aan energie te besparen niet wordt gehaald: de berekende besparing bedraagt 68 PJ in 2020. Sommige maatregelen, zoals het scherpere toezicht op naleving van de Wet milieubeheer en Europese normen voor zuiniger auto's hebben een groot effect, terwijl andere beperkter bijdragen. Bron: [Rapport Nationale Energieverkenning 2016](#), 17 oktober 2016.

3.3 Opdrachtformulering

De opdracht is om een plan van aanpak energiebesparing bedrijven te maken dat invulling geeft aan drie sporen:

Spoor 1: Toezicht energiebesparing bedrijven (Wm)

Toezicht op de wettelijke energiebesparingsverplichtingen voor bedrijven, voornamelijk gereguleerd op basis van de Wet milieubeheer (Wm).

Spoor 2: Energie-audits bedrijven (EED)

Toezicht op de uitvoering van de Europese Energy efficiency directive (EED-richtlijn) die grote ondernemingen verplicht elke 4 jaar een energie-audit uit te voeren.

Spoor 3: Aansluiten op lokale klimaatagenda met projecten

Het inventariseren van lopende lokale klimaatprojecten en zoeken van logische aansluitpunten hierbij vanuit het uit te voeren energietoezicht.

3.4 Te leveren producten en diensten

De beschreven aanpak leidt ertoe dat RUD Utrecht voor het thema energie duidelijk gedefinieerde diensten kan aanbieden aan haar deelnemers. Deze zullen in een later stadium worden opgenomen in de producten- en dienstencatalogus (PDC). Deze catalogus is een hulpmiddel in DVO-gesprekken over de jaarlijkse planning en begroting. Met behulp hiervan kan voor opdrachtgevers een aanpak op maat worden afgesproken en uitgevoerd.

3.5 Eisen en beperkingen

Eisen aan het plan van aanpak zijn:

- Het moet zorgen voor uitvoering van de wettelijke opgave.
- Het moet voldoen aan de wensen voor opdrachtgever.
- Het moet passen bij de wensen van deelnemers.
- Het moet uitvoerbaar zijn.

Er zijn beperkingen in budget, mankracht en kennis en ervaring.

3.6 Cruciale succesfactoren

Cruciale succesfactoren zijn:

- Overeenstemming en draagvlak bij RUD Utrecht, regievoerders en bestuur van deelnemers/opdrachtgevers over de aanpak, de wijze van uitvoering, de financiering en de planning (korte termijn, jaarplanning, middellange en lange termijn).
- Een goede projectorganisatie die zorgt voor het op niveau brengen van personele inzet, kennis, monitoring en bewaking voortgang, kosten en opbrengsten (CO₂-reductie), goed en periodiek overleg met opdrachtgevers.
- Keuzevrijheid voor deelnemers voor uit te voeren werkzaamheden op basis van de producten- en diensten catalogus.
- Meer focus en aandacht op de projectorganisatie, en kennis en opleiding voor energie.
- Beginnen (doen).

3.7 Gevolgde werkwijze

Voor het opstellen van dit plan van aanpak zijn de volgende activiteiten ondernomen:

- De wettelijke context is in kaart gebracht inclusief de laatste ontwikkelingen vanuit VNG, RVO, IPO, Omgevingsdienst NL, Ministerie I en M (hoofdstuk 4).
- Om een beeld te krijgen van de totale werkopgave, zijn inrichtingen- bedrijven- en pandenbestanden geanalyseerd (zie hoofdstuk 5).
- Met elke deelnemende gemeente en de provincie Utrecht is gesproken over hun ideeën en wensen van de uitvoering van energiewerkzaamheden. De door

deelnemers geleverde wensen en input is verwerkt in verslagen. Met de deelnemers is het volgende besproken:

- wettelijke taken bevoegd gezag voor energiebesparing bedrijven.
- schets richting plan van aanpak
- analyses van de inrichtingen- en bedrijvenbestanden.
- lokale klimaatambitie en projecten.

(Zie hoofdstuk 6)

- Op grond hiervan zijn energiediensten (producten) gedefinieerd om op te nemen in de producten- en dienstencatalogus (PDC) van RUD Utrecht (zie hoofdstuk 7).

4 Achtergronden milieuwetgeving energietaken

Bij het milieutoezicht op energiebesparing bij bedrijven speelt de volgende milieuwet- en regelgeving een hoofdrol.

- Wet milieubeheer (Wm) en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo); (vergunningplichtige bedrijven, type C bedrijven)
- Activiteitenbesluit milieubeheer; bevat een energiebesparingsverplichting voor bedrijven, in artikel 2.15
- Activiteitenregeling; bijlage 10 bevat erkende maatregellijsten voor energiebesparing per branche
- European Energy Directive (EED); regelt de energie-audit plicht voor grote ondernemingen

De inhoud van deze wetgeving en de betekenis voor de uitvoeringspraktijk wordt in dit hoofdstuk toegelicht.

4.1 Wet milieubeheer (Wm)

4.1.1 Activiteitenbesluit milieubeheer (type A en B, EML-lijsten)

Voor inrichtingen die volledig onder het Activiteitenbesluit vallen (type A- en type B-inrichtingen) geldt artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit. Hierin staat dat inrichtingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh gebruiken, of meer dan 25.000 m³ aardgas, alle energiebesparende maatregelen moeten nemen die zich in 5 jaar terugverdienen.

Dit artikel 2.15 leidde in de praktijk tot discussies met bedrijven over terugverdientijd van energiebesparende maatregelen. Daarom is in de loop der tijd gewerkt aan lijsten van zogenaamde 'erkende maatregelen' per branche. Deze hebben meer status gekregen door opname hiervan in de Activiteitenregeling. In artikel 2.16 van de Activiteitenregeling is gesteld dat een bedrijf in ieder geval voldoet aan artikel 2.15, wanneer alle maatregelen van de erkende maatregellijst zijn getroffen voor de desbetreffende branche.

Deze erkende maatregellijsten (EML-lijsten) zijn vastgesteld voor de volgende branches:

- commerciële datacenters
- automotive
- onderwijsinstellingen
- sport en recreatie
- rubber- en kunststofindustrie
- detailhandel
- welzijns- en gezondheidszorginstellingen
- voedingsmiddelenindustrie
- kantoren
- horeca
- autoschadeherstel
- agrarische sector
- metaalelektro en MKB-metaal

4.1.2 Vergunningplichtige inrichtingen en rol vergunningverlening

Voor inrichtingen die vergunningplichtig zijn de zogenaamde type C-inrichtingen, gelden de vergunningsvoorschriften voor het thema energiebesparing. Artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit is hierop niet van toepassing.

Type C-inrichtingen, zijn vaak grotere inrichtingen met een grotere kans om 'veel' energie te verbruiken. De ervaring leert dat de vergunningsvoorschriften voor energiebesparing niet altijd geschikt zijn voor toezicht op energiebesparing. Zo kan het zijn dat een energiebesparingsonderzoek is opgenomen, maar dat een voorschrift voor het maken van een plan van aanpak voor uitvoering van rendabele maatregelen ontbreekt. Niet altijd is

een voorschrift met een vierjaarlijkse actualisatieverplichting opgenomen (net zoals dit geldt voor MJA-bedrijven of bedrijven die onder de EED-richtlijn vallen). Het kan interessant de vigerende vergunningen van grote energiegebruikers voor het onderdeel energie nog eens te bekijken op kwaliteit, toereikendheid en handhaafbaarheid.

Bij vergunningplichtige bedrijven is goed overleg tussen vergunningverleners en toezichthouders noodzakelijk voor effectief toezicht op energiebesparingsvoorschriften. Voor toezicht is van belang dat er duidelijke, relevante en handhaafbare voorschriften voor energie zijn opgenomen. Vergunningverleners zijn gewend in gesprek te gaan met bedrijven vanuit een adviesrol en stimulerende rol bij vooroverleg over vergunningaanvragen. Toezichthouders en vergunningverleners kunnen van elkaar leren. Goede communicatie en samenwerking bij het thema energie is daarom belangrijk. Dit is een aandachtspunt voor de uitvoering (zie hoofdstuk 9, Activiteitenplan, punt O.1G).

Opgemerkt wordt dat van het totaal aantal energierelevante bedrijven in het inrichtingenbestand van RUD Utrecht, slechts 6% vergunningplichtig is. Het overgrote deel van de energierelevante bedrijven (94%) is niet vergunningplichtig. Deze meerderheid valt rechtstreeks onder de energiebesparingsverplichting van artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit en is hierdoor vooral relevant voor toezichthouders.

4.1.3 MJA-energie

Er is een Meerjarenaafsprake Energie (MJA 3), waar bedrijven vrijwillig aan deelnemen. Dit is een energiebesparingsconvenant dat bedrijven met de overheid hebben gesloten en waarmee ze zich verplichten een energie-efficiencyplan (EEP) te maken voor vier jaar. Dit kan gelden voor een concern met meerdere vestigingen. Gestreefd wordt naar een gemiddelde besparing van 2% in totaal per jaar. De MJA-systematiek bestaat sinds de jaren '90.

Knelpunten in deze systematiek voor het realiseren van energie-efficiency kunnen zijn:

- Niet alle vestigingen (grootgebruikers) komen in een concernaanpak EEP herkenbaar naar voren.
- Bedrijfseconomische ontwikkelingen die bijdragen aan energiebesparing mogen in een EEP worden meegenomen voor het realiseren van energiebesparing. Zoals het sluiten van vestigingen of stoppen met bepaalde energie-intensieve activiteiten. Dit zijn niet altijd gerichte inspanningen van bedrijven ter verbetering van de energie-efficiency.
- Deelname aan de MJA vrijwaarde bedrijven van intensief toezicht per energierelevante inrichting op het thema energiebesparing. Dit is voor bedrijven ook een drijfveer om mee te doen. Het kritisch meekijken en een intensievere bemoeienis door het bevoegd gezag met de nieuwe EEP's is een kans voor het realiseren van meer energiebesparing.
- Bij bedrijven die hun besparingsdoelen over verschillende planperiodes niet zijn nagekomen, is uitvoering van toezicht nodig om ze op het goede spoor te krijgen.

In het najaar van 2016 dienen MJA-bedrijven de nieuwe EEP's in voor de planperiode 2017-2020 bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO). Deze worden beoordeeld door RVO. Het EEP met een adviesbrief voor de beoordeling wordt aan het bevoegd gezag kenbaar gemaakt (digitaal via portal). Dit vindt plaats in de periode van medio december tot medio februari 2017. Het bevoegd gezag kan vervolgens het EEP goedkeuren, afkeuren of om aanvullende gegevens of toelichting vragen. MJA-deelname biedt vrijstelling voor de EED-plicht.

RVO heeft bovengenoemde knelpunten opgepakt en het format voor de nieuwe EEP's aangescherpt. In de nieuwe EEP's moet worden getoetst aan maatregellijsten. Er worden concern-EEP's opgesteld, die meteen zullen gelden als invulling voor de EED-verplichting. Hier moet een paragraaf over vervoer worden opgenomen, vanwege de invulling van de EED-plicht.

4.1.4 **Bouwregelgeving, energiekeurmerken, energiezorgsystemen,**

Naast de milieuwet- en regelgeving is er nog de bouwwet- en regelgeving die onder meer energieprestatie-eisen stelt aan de nieuwbouw (EPC, gebouwlabelels). Betere afstemming tussen milieu- en bouwtoezicht op het thema energie is mogelijk gewenst. Daarnaast beschikken bedrijven zelf regelmatig over een energiekeurmerk of energiezorgsysteem (zie hierover paragraaf 4.2.2). Dit moet tijdens energietoezicht herkend kunnen worden door een inspecteur, die zonodig de aanpak hierop afstemt.

4.2 **Energy Efficiency Directive (EED)**

4.2.1 **Invoering van de EED**

Op 10 juli 2015 is een *'Tijdelijke regeling artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie'* op basis van de Wet milieubeheer ingevoerd. Deze regeling verplicht grote ondernemingen in Nederland tot het uitvoeren van een energie-audit. Dit zijn ondernemingen met meer dan 250 werkzame personen, of met een jaaromzet van meer dan € 50 miljoen en een jaarlijks balanstotaal van meer dan € 43 miljoen.

De eerste energie-audits moesten door de bedrijven volgens de Regeling voor 5 december 2015 worden uitgevoerd. Een aantal bedrijven heeft dit gedaan, het merendeel nog niet. De audits moeten vierjaarlijks worden herhaald.

4.2.2 **Vrijgestelde bedrijven**

Onderstaande ondernemingen voldoen met een andere werkwijze al aan de inhoudelijke verplichtingen van een energie-audit en zijn vrijgesteld van de auditplicht:

- bedrijven die zijn aangesloten bij de convenanten MJA3 en MEE
- bedrijven die beschikken over een gecertificeerd managementsysteem volgens ISO 50001, of ISO 14001 in combinatie met ISO 14.051
- milieuthermometer Zorg, EED format zorg.

Er zijn diverse keurmerken en zorgsystemen die voor een deel invulling geven aan de energie-auditverplichting, zoals Green Key hotels, BREAAAM in Use, CO₂-prestatieladder, Lean&Green (logistieke sector), Erkend Duurzaam (mobiliteitsbranche), Hiervan heeft RVO factsheets per keurmerk gemaakt. Keurmerken moeten rekening houden met uitvoering van de erkende maatregellijsten (EML, zie par. 4.1.1). Deze instrumenten zijn niet voldoende als vrijstelling van de EED-audit plicht. Wel kunnen ze op onderdeel invulling geven aan de energie-audit.

4.2.3 **Brief VNG aan leden**

Op 28 juni 2016 is er door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een brief gestuurd aan haar leden. De strekking van de brief is:

- De EED is van kracht sinds 10 juli 2015.
- De energie-audit is een mooi instrument dat kansen biedt voor structurele inbedding voor het thema energiebesparing bij grote ondernemingen.
- De deadline voor bedrijven om de eerste energie-audit in te leveren is uitgesteld.
- Gebleken is dat er extra capaciteit en middelen bij bevoegd gezag nodig zijn
- VNG en IPO vinden dat het Rijk voor extra budget moet zorgen.
- Het ministerie van Economische zaken doet onderzoek naar de uitvoeringslasten. In oktober 2016 is het resultaat hiervan beschikbaar geworden⁷.
- Er komt financiële compensatie van de uitvoeringslasten in het gemeente- en provinciefonds in 2017.
- In 2017 wordt geëvalueerd en naar de capaciteit voor de langere termijn gekeken.
- Aan gemeenten en provincie wordt gevraagd een aanspreekpunt te organiseren waar auditplichtige ondernemingen terecht kunnen.

⁷ Rapport: 'Verwachte uitvoeringslasten van bevoegd gezag voor energie-audit grote ondernemingen; Quick scan van kostenraming en verdeling over gemeenten en provincies', Bruno Steiner advies en Panteia, 19 september 2016, eindrapport. Bron: Bericht van mevr. R. Bakker VNG op ROM-netwerk d.d. 14 oktober 2016.

- Aan gemeenten en provincie wordt gevraagd voor de toetsing van energie-audits in 2017 extra capaciteit te reserveren, in de eigen organisatie of in de DVO met de omgevingsdienst.
- De verwachting is dat de beoordeling van de meeste audits in het eerste kwartaal van 2017 zal plaatsvinden.

4.2.4 EED bedrijvenlijst

In juli 2016 is een geactualiseerde EED-bedrijvenlijst vrijgegeven op het ROM-netwerk. Deze lijst bevat in totaal 26.500 ondernemingen. Dit is een selectie van grote ondernemingen die zijn ingeschreven bij de Kamer van koophandel (KvK) en waarvan wordt verondersteld dat deze energie-auditplichtig zijn.

In juli 2016 stuurde RVO een brief over de EED-audit aan circa 6.000 ondernemingen in Nederland, waarvan zij verwachtte dat deze onder de werking van de EED vallen. Dit aantal is een deel van de in totaal 26.500 ondernemingen. Van 20.500 ondernemingen is door RVO verondersteld dat dit nevenvestigingen zijn die onder de 6.000 concerns vallen⁸. Bedoeling van de brief is de bedrijven te attenderen op de richtlijn en de informatie die beschikbaar is op de website van RVO. Deze brief is ook ter kennisname gezonden aan het bevoegd gezag.

In deze EED-lijst zit een grote mate van onnauwkeurigheid met de werkelijkheid vanwege de volgende kwesties:

- Meerdere ondernemingen zijn gevestigd op één adres (bijv. financiële holdings).
- Op niet alle adressen is een inrichting gevestigd (betreft bijv. woonadres eigenaar financiële holdings).
- De inrichtingen die onderdeel zijn van een grote onderneming en die wel energierelevant zijn, staan niet allemaal op de lijst. Dit komt omdat deze vestigingen niet alle zijn ingeschreven bij de plaatselijke KvK. Er staan bijvoorbeeld maar zes vestigingen van Lidl op de totale EED-lijst voor heel Nederland. Hoe groot dit aantal 'ontbrekende energierelevante EED- inrichtingen' van het totaal is, is op dit moment moeilijk aan te geven.
- Niet alle EED-plichtige inrichtingen zijn energierelevant, dat wil zeggen komen niet boven een jaarlijks energiegebruik van 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgas (bijvoorbeeld kleine kantoren).

De inschatting is dat van de EED-lijst nog een groot aantal afvalt als EED-plichtige inrichting. Daarnaast zullen er energie-auditplichtige bedrijven bij komen. Deze moeten als zodanig worden geïdentificeerd tijdens bedrijfscontroles, óf bureauonderzoek. Een nadere analyse van de EED-lijst en het inrichtingenbestand is nodig om een beter beeld te krijgen. Vervolgens zal de praktijk gaan uitwijzen hoe het precies zit.

4.2.5 Rapport uitvoeringslasten EED

Voor de uitvoeringslasten van de EED-richtlijn is op 14 oktober 2016 een rapport vanuit het ministerie van Economische Zaken verschenen: 'Verwachte uitvoeringslasten van bevoegd gezag voor energie-audit grote ondernemingen; Quick scan van kostenraming en verdeling over gemeenten en provincies'⁷. Hierin worden de uitvoeringstaken en uitvoeringslasten van de EED-richtlijn beschreven. Het rapport bevat een financieringsvoorstel voor compensatie vanuit het rijk voor de uitvoeringslasten per bevoegd gezag.

De voorgestelde financiering in dit rapport betreft twee soorten compensatie. De eerste betreft de eenmalige organisatorische invoerkosten per bevoegd gezag. Hiervoor worden alleen gemeenten met méér dan 10 auditplichtige ondernemingen gecompenseerd. Voor

⁸ In het op 14 oktober 2016 verschenen Rapport: 'Verwachte uitvoeringslasten van bevoegd gezag voor energie-audit grote ondernemingen; Quick scan van kostenraming en verdeling over gemeenten en provincies', zijn de aantallen van 6.000 en 20.500 inmiddels naar beneden bijgesteld naar 5.200 respectievelijk 15.000. Aangenomen wordt dat hieraan een nieuwere versie van de landelijke EED-lijst aan ten grondslag ligt, dan de versie van juli 2016.

gemeenten met 10 of minder auditplichtige ondernemingen gaan de auteurs ervan uit dat deze gemeenten de uitvoeringstaak beter bij de RUD kunnen beleggen, vanwege schaalvoordeel. Zij ontvangen daarvoor geen compensatie. De volgende staffeltabel is genoemd:

EED-bedrijven per gemeente	Compensatie invoeringskosten
geen EED	nvt
1 t/m 5 EED	nvt
6 t/m 10 EED	nvt
11 t/m 20 EED	€12.000
21 t/m 100 EED	€18.000
meer dan 101 EED	€18.000

Daarnaast is een bedrag genoemd voor structurele kosten per bedrijf per bevoegd gezag. De voorgestelde financiële compensatie voor het afhandelen van een energie-auditrapport bedraagt ca. €700 per onderneming. Voor de vestigingen is administratief en soms ook inhoudelijk werk te verrichten. Gemiddeld genomen stelt men per vestiging een bedrag van €112,50 voor als compensatie.

Eind oktober 2016 zal VNG de gemeenten verder informeren over de uitkomsten van de onderhandelingen over de uitvoeringslasten van de EED. Uitkering zal plaatsvinden in het gemeente- en provinciefonds.

4.2.6 Invulling EED door omgevingsdienst

De uitvoering van de EED-regeling door bevoegd gezag valt uiteen in een aantal onderdelen:

- nagaan energie-auditplicht tijdens bedrijfsbezoeken;
- ingediende rapporten beoordelen;
- lopende vragen van bedrijven behandelen, o.a. vragen over uitstel en werkingssfeer;
- aanpak voor achterblijvers bespreken in maatwerk aanpak met deelnemers. Welke bedrijven worden concreet benaderd en hoe, met een controlebezoek op energie of met een aanschrijving.

Voor de toetsing van de audits is een checklist beschikbaar vanuit RVO voor beoordeling van energie-audits. Naast de inhoudelijke beoordeling zijn werkzaamheden nodig voor registratie, dossiervorming en communicatie.

In een nog te definiëren werkwijze voor afhandeling van energie-audits moet worden opgenomen:

- welke antwoorden worden gegeven op welke vragen van bedrijven, inclusief het verlenen van uitstel;
- de methode van beoordeling;
- het vragen om een plan van aanpak voor energiematregelen op grond van de Wm (één rapport geschikt voor zowel EED als Wm/Activiteitenbesluit);
- een toetsing binnen het reguliere toezicht bij energierelevante ondernemingen op de energie-auditplicht;
- een controle inplannen op het daadwerkelijk nemen van energiebesparende maatregelen.

Voorgesteld wordt deze werkwijze af te stemmen met ODRU en gemeente Utrecht.

Om de piek in de werklust voor de EED wat af te zwakken kan gedacht worden aan de volgende maatregelen:

- fasering in uitvoeren; eerst het liggende werk afhandelen, dan de achterblijvers aanpakken;

- lokaal de werkzaamheden van landelijke en provinciale concerns zoveel mogelijk verdelen, om geen dubbel werk te doen (EED-team, eventueel RUD Utrecht overstijgend);
- vrij maken medewerkers RUD Utrecht met een geschikte achtergrond voor de beoordeling en/of tijdelijk inlenen personeel (bij ODRU, deelnemers, of adviesbureaus).

4.3 Toekomstige ontwikkelingen

Ten aanzien van het thema energiebesparing bij bedrijven zijn de volgende toekomstige ontwikkelingen van belang. Voorgesteld wordt deze nauwgezet te volgen.

- De financiële compensatie voor uitvoering van de EED-richtlijn.
- Er lopen 5 pilots bij 200.000+ gemeenten (begeleid door VNG met subsidie vanuit EZ) om klimaatprogramma (regionale energievisies) te maken samen met RUD's. Voorgesteld wordt de uitkomsten te volgen (zie hoofdstuk 9, activiteit K1G).
- Er komt een Omgevingswet in voorjaar 2019. Hiermee verandert de wettelijke context en mogelijk de inhoud van de energiebesparingsverplichtingen voor bedrijven en de bebouwde omgeving (zie hoofdstuk 9, activiteit K1G).

5 Bestaande situatie

5.1 Landelijke trends

5.1.1 Meer aandacht voor energiebesparing

Recentelijke ontwikkelingen maken het voor bevoegd gezag noodzakelijk méér aandacht te besteden aan energiebesparing bij bedrijven.

Klimaatprobleem

Het thema is urgent vanwege de klimaatverandering. In Nederland heeft dit meer nadruk gekregen sinds de ondertekening van het SER Energieakkoord in 2013. Europa heeft het klimaatakkoord van Parijs geratificeerd en duurzaamheidsambities worden ook op gemeentelijk niveau ontwikkeld. Het inzicht is ontstaan dat energiebesparing bij bedrijven een belangrijke bijdrage moet en kan gaan leveren aan het behalen van klimaatdoelstellingen. Dit blijkt ook uit het feit dat het ministerie van I&M, extra middelen beschikbaar stelt voor 20 fte extra toezicht⁹. Verder is de rapportage over energie-efficiency van Nederlandse bedrijven op basis van Europese regelgeving (EED) op gang gebracht.

Nieuwe regelgeving energiebesparing bedrijven

In 2015 is nieuwe regelgeving inzake energiebesparing voor bedrijven geïntroduceerd. De Europese Energy efficiency directive (EED-richtlijn) is in werking getreden en omvat het 4-jaarlijks verplicht uitvoeren van een energie-audit voor grote ondernemingen. Daarnaast is het Activiteitenbesluit milieubeheer gewijzigd met het opnemen van lijsten met erkende energiebesparende maatregelen voor branches. Toezicht is nodig op deze nieuwe energiebesparingsverplichtingen voor bedrijven. Dit vraagt om expliciete aandacht en extra personele inzet van het bevoegd gezag. De werkwijze voor energietoezicht bij bedrijven moet hierop aangepast worden.

De nadruk van het milieutoezicht bij gemeenten lag tot in het recente verleden vaak op andere milieuaspecten dan energiebesparing zoals: de hinder voor de directe omgeving, bodemverontreiniging, luchtmissies en externe veiligheid (zie ook par. 5.1.2). De aandacht verschuift nu naar energiebesparing en klimaat.

Programmering anders

In de toezichtpraktijk is gebleken dat grote aantallen energierelevante bedrijven niet standaard worden geprogrammeerd voor milieutoezicht. Denk aan grote kantoren, onderwijsinstellingen, zorginstellingen, sportinstellingen, grote winkels en hotels. Deze organisaties zijn grote energiegebruikers en moeten vanuit de actuele milieuwetgeving méér doen aan energiebesparing. Het bevoegd gezag moet vanuit haar rol meer aandacht besteden aan prioritering en uitvoering van toezicht op energiebesparende maatregelen bij deze branches. Hier moet een inhaalslag plaats vinden.

⁹ Zie [Verslag debat Tweede Kamer over de uitkomsten van de klimaattop in Parijs, blz. 27](#) (zoek op: twintig fte's), nummer kamerstuk 2016D20566, publicatiedatum 20 mei 2016.

Afgelopen jaren is landelijk slechts een beperkt aantal gemeenten actief aan de slag gegaan met toezicht op deze energiebesparingsverplichting. Gemeenten die dit wel doen boeken hier goede resultaten mee¹⁰. Steeds meer gemeenten zijn bezig met een routekaart om hun klimaatambities te verwezenlijken. Energiebesparing bij bedrijven is een belangrijk onderdeel hiervan, want de energie die niet gebruikt wordt, hoeft ook niet (al dan niet duurzaam) opgewekt te worden!

5.1.2 Toezicht op energiebesparing bij bedrijven: weinig prioriteit

Het thema energiebesparing heeft in handavingsuitvoeringsprogramma's lage prioriteit door de volgende veel voorkomende oorzaken:

- Veiligheid en hinder in de directe omgeving gaan voor.
- Toezichthouders vinden het een lastig onderwerp. Handhaving was lastig door het criterium terugverdiëntijd in het Activiteitenbesluit. Met de komst van de Erkende maatregelenlijsten is dit verbeterd.
- Gemeenten (inclusief de politiek) kiezen liever voor een stimulerend spoor, in plaats van toezicht houden op de wettelijke besparingsverplichting. Deze stimulerende trajecten kosten echter relatief veel en leveren per door de gemeente geïnvesteerde euro minder CO₂ besparing op dan met toezicht houden.
- Er is te weinig kennis en bewustzijn bij gemeenten aanwezig, over hoeveel CO₂-reductie goed uitgevoerd toezicht op de energiebesparingsverplichting bij bedrijven kan opleveren¹⁰
- 'Energie' telt (onterecht) niet mee in de milieurisico-analyse, waarin gekeken wordt naar korte termijn risico's, niet naar langere termijn milieurisico's.
- Toezicht op energiebesparing bij bedrijven is een kans voor aanzienlijke milieuverbetering. Kansen voor milieuverbetering zouden ook moeten meewegen in de prioritering.
- Bij energierelevante bedrijven als grote kantoren, onderwijsinstellingen, zorginstellingen, sportinstellingen, grote winkels, hotels komt in de praktijk vaak geen milieutoezichthouder. Bovendien vallen deze bedrijven buiten het basistakenpakket. Gemeenten die deze inrichtingen zelf controleren, hebben doorgaans geen personele capaciteit en kennis om dit op te pakken.
- 'Energie' is een milieuaspect binnen de VTH-taken voor inrichtingen die onder de basistaken vallen. Echter de vraag is of de hiervoor beschikbare uren toereikend zijn voor een goede wijze van uitvoering van energietoezicht. Hier is onduidelijkheid en discussie over in de rol van deelnemers/eigenaren als enerzijds opdrachtgever vanuit gemeenten en provincie c.q. anderzijds opdrachtnemer, RUD Utrecht.

5.1.3 Uitvoering EED nog oppakken

Aan de uitvoering van de EED is nog weinig aandacht besteed omdat dit nieuwe regelgeving is met een grote impact voor de uitvoeringspraktijk. Omdat hier in eerste instantie geen financiële compensatie vanuit het rijk tegenover stond, is hier landelijk veel commotie over ontstaan. Zie ook paragraaf 4.2. over de EED.

- ¹⁰ Verslag debat Tweede Kamer over de uitkomsten van de klimaatconferentie in Parijs, blz. 27 (zoek op: twintig fte's), nummer kamerstuk 2016D20566, publicatiedatum 20 mei 2016;

- Rubriek NRC Check: 'Eén ambtenaar bespaarde net zo veel als 6 windmolens', 27 mei 2016

5.2 Deelnemende gemeenten

Om het plan van aanpak toe te snijden op de wensen van deelnemende gemeenten zijn met alle deelnemende gemeenten, gesprekken gevoerd over hun ideeën en wensen van de uitvoering van energiewerkzaamheden.

Hiervoor is de agenda gebruikt zoals opgenomen in *bijlage 1 'Agenda overleg Plan van aanpak Energie, deelnemers RUD Utrecht'*,

Aan de orde kwamen:

- wettelijke taken bevoegd gezag voor energiebesparing bedrijven
- schets richting plan van aanpak;
- analyses van de inrichtingen- en bedrijvenbestanden, zoals opgenomen in *bijlage 3 Grafische indicatie werkpotentieel regio RUD Utrecht*;
- lokale klimaatambitie en projecten.

De door deelnemers geleverde wensen en commentaar is verwerkt in verslagen. Hieronder volgen de belangrijkste uitkomsten van deze gesprekken.

5.2.1 Behoeftte aan toezicht energiebesparingsverplichtingen bedrijven

Een aantal deelnemers heeft met RUD Utrecht een lopende afspraak om toezicht uit te voeren op de energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven. Hier moet een intensivering plaats vinden vanuit RUD Utrecht, op zowel de inzet en de kwaliteit. Dit is aangegeven door een aantal deelnemers.

Een aantal gemeenten heeft interesse kenbaar gemaakt om het toezicht op de energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven te gaan uitvoeren. Wel verbinden zij hier een aantal voorwaarden aan die RUD Utrecht moet invullen:

- Er is nog een stap nodig om samen te komen tot een concreet plan op maat per deelnemer. Hiervoor moet met medewerkers die kennis hebben van bedrijven in het inrichtingenbestand een concrete selectie worden gemaakt.
- Begin bij bedrijven waar het meest te besparen valt.
- Maak duidelijk wat het oplevert (energiebesparingspotentieel, genomen maatregelen, kg CO₂-reductie, financiële besparing).
- De ingezette medewerkers hebben voldoende kennis van de materie.
- Eigen toezichthouders van enkele deelnemers willen meedoen, met toezicht en opleiding.
- Kritisch naar de kosten kijken, zoveel mogelijk binnen bestaande DVO uitvoeren.
- EED en Wm zoveel mogelijk integreren in één traject per bedrijf.
- Eerst lopende trajecten afronden. In 2015 - 2016 is door RUD Utrecht een project uitgevoerd waarbij met subsidie van het rijk (€ 130.000,-) opleidingen zijn verzorgd voor toezichthouders en zijn een controles gedaan bij grote kantoren. Deze controles bestonden uit een eerste bezoek en zijn afgerond met een adviesbrief. Nog niet gecontroleerd is of de adviezen ook zijn opgevolgd. Bij energietoezicht zal ook deze stap gezet moeten worden.
- Aansluiten bij lokale klimaatprojecten waar zinvol. Inzet van zowel het toezichtspoor als het stimulerende spoor, zal elkaar versterken. Hierover per deelnemer afspraken maken.

5.2.2 Inschatting aantal energierelevante inrichtingen toezicht energiebesparing

Voor een inschatting van de werklast is een globale inschatting gemaakt, op basis van het aantal bedrijven binnen de gemeente dat in aanmerking komt voor toezicht op energiebesparing.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van aantallen inrichtingen die relevant zijn voor het thema energiebesparing binnen de regio van RUD Utrecht. De tabel is samengesteld uit verschillende bronnen. Aantallen overlappen elkaar deels. Zo kunnen bedrijven van het EED-overzicht, ook voorkomen in het inrichtingenbestand.

Werkopgave aantallen inrichtingen

Er is een analyse gemaakt van diverse inrichtingen- en bedrijvenbestanden in bijlage 3. Dit zijn de resultaten:

- In totaal zijn er in de regio van RUD Utrecht 6.244 inrichtingen beschouwd. Hiervan zijn er 3.176 aangemerkt als potentieel energierelevant. Dat betekent dat hiervan verwacht wordt dat hiervoor de wettelijke energiebesparingsverplichting vanuit de Wet milieubeheer en/of Activiteitenbesluit van toepassing is.
- 1.960 locaties van ondernemingen vallen onder de EED-richtlijn en zijn verplicht om een energie-audit uit te voeren. Ongeveer de helft hiervan bevindt zich in de gemeente Utrecht. Deze groep van 1.960 bedrijven valt voor een groot deel onder de eerder genoemde groep van 3.176.
- 50 ondernemingen (met meerdere vestigingen in het land en in de regio) doen mee aan de Meerjaren afspraak Energie (MJA-ondernemingen). Deze groep valt voor een groot deel onder de eerder genoemde groep van 3.176.
- 11 ondernemingen zijn grote energiegebruiker en vallen onder CO₂-emissiehandel (ETS-ondernemingen). Deze groep valt eveneens goeddeels onder de eerder genoemde groep van 3.176.

Conclusie: In de regio van RUD Utrecht zijn grofweg 3.000 inrichtingen geïdentificeerd als potentieel energierelevant, dat wil zeggen dat voor hen een wettelijke verplichting geldt om energie te besparen.

In onderstaande tabel is de verdeling per deelnemer en type wetgeving uitgewerkt.

Kanttekening: De tabel geeft een **indicatie** van de aantallen bedrijven waar wettelijke energiebesparingsverplichtingen voor gelden, voor RUD Utrecht totaal en voor de verschillende deelnemers. De gegevens vormen een goed startpunt om te komen tot een plan op maat, zie paragraaf 6.2. Wel moeten ze dus uitsluitend als *indicatief* beschouwd worden.

Zie de hierover gegeven toelichting in *bijlage 2 'Toelichting analyse werkpotentieel'* en *paragraaf 4.2.4 EED bedrijvenlijst*.

Tabel: Indicatie aantallen energierelevante ondernemingen/inrichtingen per deelnemer

Bron:	NEa	RVO	EED					Inrichtingenbestanden bevoegd gezag					
	EIS **	MJA **	EED Totaal	EED, 'Grote' bedrijven geen concern	EED, 'Grote' bedrijven concernmoeder	EED, 'Grote' bedrijven onder holding	EED, MKB onder holding	Wm-energierelevant totaal	Type C	Type C energierelevant	Type A en B	Type A en B energierelevant	Totaal
Amersfoort*	0	7	432	23	29	39	341	1323	40	29	2430	1.294	2470
Baarn	0	1	133	5	2	0	126	190	9	6	398	184	407
Bunschoten	0	0	43	0	2	5	36	236	18	14	655	222	673
Eemnes	0	1	0	0	0	0	0	108	15	9	268	99	283
Houten*	1	1	88	11	11	11	55	88	16	13	91	75	107
Leusden	0	1	53	6	7	8	32	279	19	12	541	267	560
Lopik	0	0	5	0	0	5	0	51	25	21	37	30	62
Nieuwegein*	0	3	204	15	10	19	160	60	28	14	76	46	104
Soest	0	1	20	1	2	6	11	466	35	28	876	438	911
Utrecht*	2	35	978	78	58	132	710	125	63	46	142	79	206
Woudenberg	0	0	4	0	1	1	2	193	27	23	377	170	404
Provincie Utrecht***	8	pm	pm	pm	pm	pm	pm	57	57	57	0	0	57
Totaal RUD regio	11	50	1960	139	122	226	1473	3176	352	272	5891	2.904	6244

*) Voor gemeente Amersfoort, Houten, Nieuwegein en Utrecht voert RUD Utrecht slechts de basistaken uit. De aangegeven aantallen betreffen de inrichtingen die tot het basistakenpakket horen.

**) Betreft het aantal ondernemingen. Per onderneming kunnen meerdere inrichtingen zijn gevestigd.

***) pm: In de EED- en MJA-lijsten zijn vestigingsplaats gegeven, niet het betreffende bevoegd gezag. In het inrichtingenbestand van de provincie moet nog gecontroleerd worden welke bedrijven EED-plichtig of deelnemen aan MJA.

5.2.3 Indicatie personele consequenties wettelijke opgave energietoezicht

Indicatie opgave energietoezicht Wet milieubeheer

Paragraaf 5.2.2 laat zien dat er ca. 3.000 bedrijven in het aanwezige inrichtingenbestand van RUD Utrecht als potentieel energierelevant¹¹ zijn geïdentificeerd. Deze selectie vond plaats aan de hand van SBI-codes, bedrijfstype e.d. en expert judgement (zie bijlage 2). Nader onderzoek moet uitwijzen om hoeveel bedrijven het daadwerkelijk gaat.

Voor het nader onderzoeken van de energierelevantie van 3.000 bedrijven¹² wordt 2 uur per bedrijf aangehouden voor bureauonderzoek¹³ en administratie van de uitkomst: totaal 6.000 uur. Hiervan valt een aantal bedrijven af na bureauonderzoek, omdat deze niet boven de wettelijke drempelwaarde van jaarlijks energiegebruik komen van 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgas. De schatting is dat bij een derde van de bedrijven daadwerkelijk een themacontrole energie nodig is. Dit betekent uitvoeren van energietoezicht bij 1.000 bedrijven. Hiervoor geldt een gemiddeld kental van 12 uur per bedrijf (zie voor de urenbesteding van dit getal par. 7.1). Dit is een praktijkervaringsgetal¹⁴ voor op goede wijze uitgevoerd energietoezicht. Dit betekent 12.000 uur inzet.

Wanneer de wettelijke taak voor energietoezicht Wet milieubeheer volledig wordt uitgevoerd, is hiervoor naar schatting in totaal 18.000 uur nodig. Eén fte is 1.360 uur/jaar. Dit betekent dat in totaal 13 manjaar nodig is voor het volledig uitvoeren van toezicht Wet milieubeheer bij alle energierelevante inrichtingen in het inrichtingenbestand van RUD Utrecht. Gespreid over een uitvoeringstermijn van 4 jaar betekent dit een jaarlijkse inzet van 3,3 fte op uitvoering toezicht energiebesparing Wm gedurende 4 jaar om deze inhaalslag te maken.

Het getal van 3.000 omvat overigens niet alle energierelevante inrichtingen van de deelnemers. Voor Utrecht, Nieuwegein en Houten ontbreekt het totale aantal energierelevante bedrijven omdat die niet tot de basistaken van RUD Utrecht horen. Gemeente Utrecht en Houten voeren zelf al sinds een aantal jaren actief energietoezicht uit bij haar eigen inrichtingen (zie de tabel in paragraaf 5.2.2).

Indicatie opgave energietoezicht EED-richtlijn

In paragraaf 5.2.2 zijn 1.960 bedrijven aangeduid als mogelijk EED-plichtig (zie ook bijlage 2). Nader onderzoek moet nog uitwijzen hoeveel bedrijven hiervan daadwerkelijk EED-plichtig zijn. Voor dit nader onderzoek (bureauonderzoek) wordt uitgegaan van gemiddeld 0,5 uur per bedrijf. Dit betekent 1.000 uur. Het actief invorderen en beoordelen van auditrapporten bij naar eerste inschatting 10% van het totaal (focus op de grotere inrichtingen en energiegebruikers) kost nog eens circa 10 uur per bedrijf. Dit betekent zo'n 2.000 uur. In totaal 3.000 uur. De gemeente Utrecht doet zelf de EED-beoordeling van haar inrichtingen, dit betreft de helft van het totaal, dus 1.500 uur resteert. Het grootste deel hiervan moet afgehandeld worden in 2017. Dit betekent dat in 2017 ongeveer 1,1 fte op toezicht van de uitvoering van de EED-richtlijn moet worden gezet, wanneer alle deelnemers (uitgezonderd gemeente Utrecht) deze taak zouden overdragen naar RUD Utrecht.

Projectleiding /kwartiermaken

¹¹ Dat wil zeggen dat geschat is dat voor dit aantal bedrijven een wettelijke energiebesparingsverplichting geldt.

¹² Energierelevante bedrijven: Bedrijven die een jaarlijks energiegebruik hebben van meer dan 50.000 kWh of meer dan 25.000 m³ aardgasequivalenten.

¹³ Werkzaamheden: 1. Identificatie soort bedrijf, dossieronderzoek en 2. inschatting van toepassing zijn de wetgeving, 3. achterhalen contactpersoon en 4. opvragen jaarlijks energiegebruik

¹⁴ Ervaringscijfer van gemeente 's-Hertogenbosch en gemeente Utrecht. De door hen gebruikte methode komt overeen met die in het Projectplan van Omgevingsdienst NI 2016, voor uitvoeren extra energietoezicht ('20fte-regeling').

Daarnaast is personele capaciteit nodig voor de projectleiding en het 'kwartiermaken' van energietaken voor RUD Utrecht. Dit betreft concreet het versterken van kennisopbouw in het team, uitvoeren van kwaliteitscontroles, communiceren intern en extern, monitoren en rapporteren van de resultaten en het zoeken van aansluiting bij lokale klimaatprojecten. Tevens moeten de werkzaamheden genoemd in het Activiteitenplan worden gecoördineerd en uitgevoerd (zie hoofdstuk 9). Hiervoor wordt uitgegaan van 0,7 fte in 2017 (inhaalslag) en 0,5 fte in de jaren daaropvolgend.

Tabel: Indicatie personele consequenties wettelijke opgave energietoezicht bedrijven

Jaar	Toezicht energiebesparing Wm (uren/fte)	Uitvoering EED (uren/fte)	Projectleiding (uren/fte)	Uren totaal/jr	aantal fte (1360 uur/jr)
2017	4.500 / 3,3	1.500 / 1,1	952 / 0,7	8.452	5
2018	4.500 / 3,3	200 / 0,1	680 / 0,5	5.580	4
2019	4.500 / 3,3	200 / 0,1	680 / 0,5	5.260	4
2020	4.500 / 3,3	200 / 0,1	680 / 0,5	5.580	4

5.3 RUD Utrecht

Bij de RUD Utrecht wordt sinds 2015 toezicht uitgevoerd op de energiebesparingsverplichtingen bij bedrijven. Hiervoor is een bijdrage van het rijk ontvangen (€130.000,-). Hiervoor zijn energiecontroles uitgevoerd bij bedrijven, met name bij kantoren. Ook heeft een aantal inspecteurs training en opleiding gehad.

5.3.1 Uitvoering EED-richtlijn

Op het gebied van uitvoering van de EED-richtlijn voor deelnemers heeft RUD Utrecht nog weinig gedaan. Dit komt omdat:

- Het nieuwe regelgeving is waar veel commotie over is, zie paragraaf 5.1.3.
- Deelnemers zijn het bevoegd gezag voor uitvoering van de EED-richtlijn en ontvangen hiervoor straks financiële compensatie. Zij hebben de uitvoering van de EED-richtlijn nog niet opgenomen in dienstverleningsovereenkomst met RUD Utrecht.
- De EED wordt uiteraard niet expliciet in het basistakenpakket genoemd, maar het toezicht op de EED valt binnen het begrip van 'milieutoezicht'. Het ligt voor de hand om waar mogelijk het toezicht en toetsing van de EED van basistaakbedrijven te combineren met overig milieutoezicht. Veel inrichtingen die onder de EED vallen zijn echter kantoren en horen niet tot de bedrijven waar uitvoering van de basistaken bij RUD Utrecht is neergelegd.

5.3.2 Kennis en vaardigheden inspecteurs

Voor energietoezicht is een combinatie van vaardigheden nodig:

- Kennis van energiewet- en regelgeving.
- Kennis van bedrijfsprocessen en energiegebruikers, alsmede van energiebesparingsmogelijkheden en berekeningen terugverdientijd.
- Kennis van de afgesproken werkwijzen voor uitvoering van de energiediensten binnen RUD Utrecht.
- Vaardigheden om bedrijf/ondernemer te enthousiasmeren met het onderwerp aan de slag te gaan.
- Adviesvaardigheden (meedenken).
- Kennis van het beoordelen van energie-audits.
- Kennis van energiemanagementsystemen, energiekeurmerken.
- Vaardigheden om door te pakken met toezicht en handhaving als het nodig is.

- Kennis van- en adviseren over aansluitmogelijkheden bij lokaal klimaatbeleid en subsidieregelingen.

Nader geïnventariseerd moet worden welke inspecteurs nog welke opleiding nodig hebben. Desgewenst kan gebruik worden gemaakt van opleidingsmateriaal van de ODRU. Opleidingen dienen met bovenstaande vaardigheden rekening te houden. Daarnaast wordt voorgesteld de werkinstructie voor regulier toezicht aan te vullen met 'energie'.

6 Aanpak

Vanwege de gewenste uniformiteit en kwaliteit van de dienstverlening wordt geadviseerd in te zetten op een gezamenlijke aanpak, zodat RUD Utrecht meer controles kan uitvoeren op energiebesparing bij bedrijven en hierin een kwaliteitsslag kan maken.

Daarnaast wordt geadviseerd met deelnemers nader in overleg te gaan om een concreet plan van aanpak te maken voor toezicht op energiebesparing bij bedrijven, rekening houdend met de voorwaarden als geschetst in paragraaf 5.2.1.

6.1 Gezamenlijke aanpak

Voorgesteld wordt dat het gezamenlijke traject uitgevoerd door RUD Utrecht bestaat uit een gezamenlijk project energietoezicht voor subsidiegeld vanuit het rijk, het uitvoeren van de EED-richtlijn met een gezamenlijke aanpak en gezamenlijk werken aan het versterken van lokaal klimaatbeleid, door aanhaken met VTH-taken waar dit zinvol is. Dit wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

6.1.1 Project 'extra toezicht'

Voor extra toezicht op de energiebesparingsverplichting komt een rijksbijdrage beschikbaar. Vooralsnog betreft het voor RUD Utrecht een bedrag van € 87.000 (hierna genoemd 87 k regeling). Drie branches: kantoren, sportinrichtingen, onderwijsinstellingen zijn relevant voor energiebesparing en krijgen niet vaak een milieucontrole. Hier is dus nog veel winst te halen (CO₂-reductie). Vanuit het rijk wordt gevraagd bij uitvoering van het extra toezicht nadruk op deze branches te leggen. Incidenteel kan hiervan in overleg met een deelnemer worden afgeweken, indien deze branches in de desbetreffende gemeente ondervertegenwoordigd zijn, kleingebruiker zijn, of al op orde zijn voor energiebesparing.

Voorgesteld wordt allereerst te beginnen met themacontroles energie. Dit heeft als voordeel dat inspecteurs intensief ervaring op doen met de materie. Wanneer men dit werk goed beheerst, is het onderwerp later beter mee te nemen bij reguliere integrale controles.

Gemeenten die met hun eigen mensen ook energiecontroles willen doen, kunnen meedoen in dit project. Voorgesteld wordt hun toezichthouders eenzelfde opleiding te geven als de inspecteurs van RUD Utrecht en met hen een uniforme werkwijze af te spreken.

Ook voor gemeenten die alleen de basistaken hebben neergelegd bij RUD Utrecht, zoals bijvoorbeeld de gemeente Utrecht, worden van dit budget extra controles uitgevoerd. De verdeelsleutel hiervoor is nader te bepalen.

6.1.2 Uitvoeren EED-richtlijn

Voorgesteld wordt de EED-richtlijn volledig uit te voeren voor deelnemers die dit wensen, dus ook voor de niet basistaakbedrijven. Voorwaarde is wel dat de deelnemers de financiële bijdrage die zij hiervoor ontvangen in het gemeente- of provinciefonds, overhevelen naar RUD Utrecht. RUD Utrecht zal dit geld aanwenden voor uitvoering van de EED en voor toezicht op de Wm-energiebesparingsverplichtingen van bedrijven. Een en ander is wel afhankelijk van het bedrag dat hiervoor beschikbaar is. Hierover zullen RUD Utrecht en deelnemers nog nadere afspraken met elkaar maken. De meeste EED-plichtige bedrijven zijn kantoren (zie *bijlage 3*, Figuur 2).

Voor de EED-plichtige bedrijven wordt de volgende prioritering in aanpak voorgesteld:

- Actieve bedrijven die rapport hebben ingediend
Bedrijven die zelf actief zijn, verdienen een actieve behandeling door het bevoegd gezag.
- Grootverbruikers die op EED lijst staan
Voor bedrijven die grootgebruiker zijn én EED-plichtig, kan de energie-audit dienen als goed instrument voor energiebesparing. Tijdens een controle op het thema energie kan hier op gewezen worden (mogelijk kan controle plaats vinden met compensatiegeld uitvoering EED-richtlijn)
- Moederbedrijven (holdings) waarvoor de deelnemers bevoegd gezag zijn
Landelijke werkafpraak is dat het bevoegd gezag waar een concern is gevestigd de coördinatie van uitvoering van toezicht op de EED-richtlijn voor zijn rekening neemt (afstemming met landelijk concernteam en overige bevoegde gezagen).
- Bij midden- en grootgebruikers zal bij alle milieucontroles geverifieerd worden op de energie-auditplicht:
De energie-audit is hier een goed instrument voor energiebesparing.

6.1.3 Ambities lokale klimaatagenda

Ingezet wordt op versterking van het lokaal klimaatbeleid bij de uitvoering van het toezicht, door zoveel mogelijk aan te haken met:

1. Organisatie van kennisbijeenkomsten; 'klimaattafels'. Mogelijke thema's voor deze bijeenkomsten zijn:
 - energiebesparing
 - duurzame opwekking
 - klimaatbeleid in de regio
 - energiekeurmerken EPK, EPA-U, milieubarometer, CO2-prestatieladder, ISO 14001, ISO 50001, BREAAAM e.d.

Toelichting:

Informatiebijeenkomsten zijn belangrijk bij het verkrijgen van draagvlak voor energiebesparing. Mogelijke bezoekers zijn: personen, bedrijven uit gemeente, branches, adviseurs etc.

2. Monitoring en rapportage van de gerealiseerde hoeveelheid energiebesparing.

Toelichting:

Dit is nodig voor rapportage van de deelnemers (zie par. 6.4.1. rapportages aan stakeholders).

3. Opbouwen en versterken lokaal kennisnetwerk met deelnemers en andere externe stakeholders (lokale klimaatagenda). O.a. door:
 - deelname aan lokale energieplatforms
 - delen kennis met medewerkers RUD intern en deelnemers bijvoorbeeld via website
 - aspecten van wet en regelgeving energiebesparing bedrijven inbrengen
 - bespreken stimulerende trajecten, eventueel in samenwerking met ODRU
 - opgedane ervaring van gemeenten onderling uitwisselen en gebruiken.

Toelichting:

Dit is nodig om inhoudelijk op niveau te blijven en te kunnen inspelen op zaken.

6.2 Aanpak op maat

Als onderdeel van de jaarcyclus van planning, uitvoering, evaluatie en bijstelling van de DVO wordt voorgesteld met elke deelnemer over een geschikte aanpak op maat in gesprek te gaan. Dit betekent dat energiediensten worden besproken. Gezamenlijk wordt bepaald welke soorten bedrijven in aanmerking komen (branches, grootgebruikers) en het aantal bedrijven. Op deze wijze kan optimaal worden aangesloten bij de lokale situatie van de deelnemer: het bedrijvenbestand, het lokale klimaatbeleid (ambitie), het budget en specifieke wensen. De deelnemer kan vervolgens zijn eigen keuzes hierin maken.

6.3 Planning

6.3.1 Korte termijn (Q3 2016 - 2017)

De volgende planning en prioritering wordt voorgesteld voor de korte termijn:

1. Afronden lopende toezichtproject kantoren (Q3 2016).
2. Afhandelen lopende vragen en rapporten energie-audits (EED) (Q3 – Q4 2016).
3. Plan maken voor keuze te controleren bedrijven binnen €87k-regeling bij in principe de branches kantoren, scholen, sportinstellingen. Wanneer een gemeente deze branches niet in haar inrichtingenpakket heeft, kan incidenteel een keuze worden gemaakt voor andere bedrijven (*informatie dhr. van Tijn, OmgevingsdienstNL*).
4. Uitwerken werkwijze energiecontrole en beoordelen energie-audits (Q4 2016).
5. Maatwerkplannen maken per deelnemer inclusief uitvoering EED conform par. 6.1.1.1 (Q4 2016).
6. Opleidingsplan maken en keuze energie-inspecteurs (Q4 2016).
7. 'Zaken' intern 'beter op de rit' krijgen: SQUIT voor energie, digitale checklist, monitoring, rapportage en communicatie (2017).
8. Starten met project ad 3 en geaccordeerde maatwerkplannen deelnemers inclusief EED (Q4 2016 - 2017).
9. Kennisbijeenkomsten over energiebesparing en duurzame opwekking (mede organiseren met samenwerkingspartners en bedrijven (2017).
10. Halfjaarlijkse monitoring, rapportage en communicatie (2016, 2017).
11. Nieuwe planning maken voor 2018 (Q3 en Q4 2017).

6.3.2 Jaarplanning

Jaarlijks wordt een planning gemaakt en uitgevoerd. Halfjaarlijks wordt een analyse uitgevoerd op de gemeten kpi's, zoals behaalde energiebesparingsresultaten en geëvalueerd. Zo nodig worden verbeterpunten opgesteld en uitgevoerd. Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan geëvalueerd. Zo nodig wordt de aanpak en/of planning bijgesteld. In het najaar wordt de aanpak energiebesparing voor het daaropvolgende jaar opgesteld en besproken met de deelnemers (DVO).

6.3.3 Middellange termijn (2017 - 2020) en lange termijn (2020-2027)

De eerste jaren (2017-2020) is een inhaalslag nodig. Uitvoeren van toezicht is nodig om de bedrijven op goed niveau te krijgen. Na verloop van tijd (na 2020) krijgen steeds meer bedrijven energiebeheer op orde. Toezicht op energiebesparing bij bedrijven uitgevoerd met een bepaalde herhalingsfrequentie blijft nodig om dit te borgen. Gedacht wordt aan een herhalingsfrequentie van energietoezicht van ten minste eens per vier jaar bij grootgebruikers, of zoveel vaker als de deelnemer wenst. Energie zal bij herhalingscontroles vaker mee genomen kunnen worden in integrale controles, als taakaccent. Hierdoor wordt voor de langere termijn (na 2020) een lager tijdsbeslag voorzien voor energietoezicht, dan in de periode 2017-2020.

6.4 Prestatie-indicatoren

Deelnemers willen weten wat inzet op energiebesparing bij bedrijven oplevert. Regelmatige rapportage hierover door RUD Utrecht aan betrokkenen is van groot belang om iedereen gemotiveerd en betrokken te houden.

6.4.1 Rapportages aan stakeholders

Vanwege de snelheid in ontwikkelingen en nieuwe diensten en werkwijzen, wordt voorgesteld een halfjaarlijkse rapportage te maken voor energieteam, management en algemeen bestuur van RUD Utrecht, regievoerders bij deelnemers. Dit om inzicht te geven in het proces, de voortgang en mogelijkheden om bij te sturen. Van bijzonder belang is dat periodiek over de voortgang van de opdracht gerapporteerd wordt aan opdrachtgevers. Een aantal deelnemers heeft dit aangegeven in de gevoerde gesprekken. Dit punt is voor verbetering vatbaar.

Het algemeen bestuur kan de voortgang meenemen in haar jaarlijkse planning & control cyclus. Dit betekent ieder jaar bekijken: 'Wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt, wat willen we volgend jaar en invullen van de benodigde middelen zoeken'.

Voorgesteld wordt de volgende prestatie-indicatoren te meten:

- het uitgevoerde aantal en type energiediensten, per deelnemer en totaal
- de gemiddeld bestede uren per type energieproduct
- de uitgevoerde energiebesparende maatregelen
- het gemiddeld energiegebruik van de bezochte bedrijven
- het verwachte besparingspotentieel, omgerekend naar CO₂-reductie
- bijzondere geboekte successen (voor communicatie en inspiratie van anderen)
- doorgevoerde verbeterpunten in kwaliteit van de dienstverlening.

Eventueel kan de voortgang (op hoofdlijnen) en de geboekte milieuwinst ook op de website van RUD Utrecht worden gepresenteerd, of in andere media.

6.4.2 Rapportages per inrichting

Geadviseerd wordt per uitgevoerde energiecontrole een aantal zaken per inrichting op uniforme wijze te registreren in SQUIT, zodat gemakkelijk uitdraaien gemaakt kunnen worden. Hiervoor dient nog een energiescherm aangemaakt te worden in SQUIT. Denk hierbij aan registratie van de volgende punten:

- energiegebruik (mogelijkheid invoer opeenvolgende jaren)
- de van toepassing zijnde wetgeving voor energie (EED, MJA e.d.)
- aangeven of bedrijf een energiekeurmerk/-zorgsysteem heeft.
- aangeven of er een stimulerend spoor loopt voor het bedrijf
- check op juiste beschrijving branche, afspraak maken over te hanteren SBI-code.

Zie als voorbeeld een energiescherm uit SQUIT van de gemeente Utrecht.

7 Diensten energie

In dit hoofdstuk zijn de energiediensten gedefinieerd die RUD Utrecht in de toekomst voor haar deelnemers kan uitvoeren. Deze zullen op termijn mogelijk opgenomen worden in de producten- en dienstencatalogus (PDC). Van elke dienst is een beschrijving gegeven, is de werkwijze geschetst en is waar mogelijk een indicatie gegeven van de benodigde uren.

7.1 Wm-toezicht energie

Productnaam:	Themacontrole energie.
Omschrijving:	Een themacontrole energie is interessant voor bedrijven met een middelgroot (> 25.000 m ³ gas of meer dan > 50.000 kWh) of groot jaarlijks energiegebruik (> 75.000 m ³ gas of meer dan > 200.000 kWh).
Wettelijk kader:	Wet milieubeheer, Activiteitenbesluit.
Beoogd resultaat:	Inrichting voldoet aan de wettelijk verplichte energiebesparingseisen.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	
Werkwijze:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vooronderzoek, energiegegevens opvragen, afspraak maken. 2. Eerste bezoek met inventarisatie: <ul style="list-style-type: none"> - energiegebruik, - van toepassing zijnde milieuwetgeving, - aanwezige energiekeurmerken of zorgsystemen, - genomen energiemaatregelen, - mogelijke nog te nemen energiemaatregelen of vervolgactie, - mogelijkheid subsidie, - mogelijkheid aanhaken op stimulerend spoor (lokaal klimaatbeleid). 3. Brief met resultaten eerste bezoek en vervolgstap. 4. Her controle op vervolgstap, veelal het opstellen van een plan van aanpak met energiemaatregelen. 5. Brief met resultaten her controle vervolgstap. 6. Her controle(s) op vervolgstap(pen), veelal het uitvoeren van energiemaatregelen. 7. Brief met resultaten her controle(s) vervolgstap(pen). 8. Indien nodig, in gang zetten van handhavingprocedure.
Kostenindicatie:	12-14 uur

Productnaam:	Integrale controle met focus energie.
Omschrijving:	Dit is een integrale controle waarbij de focus wordt gelegd op toetsing van de naleving van wettelijk verplichte energiebesparingseisen.
Wettelijk kader:	Wet milieubeheer, Activiteitenbesluit.
Beoogd resultaat:	Inrichting voldoet aan de wettelijk verplichte energiebesparingseisen, of komt alsnog in aanmerking voor een themacontrole energie.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	
Invulling:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vooronderzoek, energiegegevens opvragen, afspraak maken. 2. Eerste bezoek met inventarisatie: <ul style="list-style-type: none"> - Energiegebruik, - van toepassing zijnde milieuwetgeving, - aanwezige energiekeurmerken of zorgsystemen, - genomen energiemaatregelen, - mogelijke nog te nemen energiemaatregelen of vervolgactie, - mogelijkheid subsidie, - mogelijkheid aanhaken op stimulerend spoor (lokaal klimaatbeleid). 3. Brief met resultaten eerste bezoek en vervolgstap. 4. Hercontrole op vervolgstap, veelal het opstellen van een plan van aanpak met energiemaatregelen. 5. Brief met resultaten hercontrole vervolgstap. 6. Hercontrole(s) op vervolgstap(pen), veelal het uitvoeren van energiemaatregelen. 7. Brief met resultaten hercontrole(s) vervolgstap(pen). 8. Indien nodig, in gang zetten van handhavingprocedure.
Kostenindicatie:	14-16 uur

7.2 MJA

Productnaam:	Vooroverleg en beoordelen energie-efficiencyplannen MJA-bedrijven.
Omschrijving:	Pm
Wettelijk kader:	MJA (convenant).
Beoogd resultaat:	Goedgekeurd energie-efficiencyplan.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	Pm
Werkwijze:	Pm
Kostenindicatie:	8 -16 uur

Productnaam:	Beoordelen jaarrapportage energie-efficiencyplannen MJA-bedrijven.
Omschrijving:	Pm
Wettelijk kader:	MJA (convenant).
Beoogd resultaat:	Goedgekeurde jaarrapportage energie-efficiencyplan.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	Pm
Werkwijze:	Pm
Kostenindicatie:	Pm

7.3 Actualiseren energievoorschriften omgevingsvergunning

Productnaam:	Beoordelen vergunningsvoorschriften energie op geschiktheid type C inrichtingen.
Omschrijving:	Analyseren van de vergunningsvoorschriften op adequaatheid van energievoorschriften.
Wettelijk kader:	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Beoogd resultaat:	Een advies over de vergunningsvoorschriften aangaande energiebesparing. Zijn de voorschriften geschikt, toereikend en actueel of is actualisatie nodig.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	Pm
Werkwijze:	Pm
Kostenindicatie:	8 uur

Productnaam:	Actualiseren vergunningsvoorschriften energie type C bedrijven.
Omschrijving:	Pm
Wettelijk kader:	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
Beoogd resultaat:	De vergunning bevat duidelijke, geschikte en actuele voorschriften op het gebied van energiebesparing.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	Pm
Werkwijze:	Pm
Kostenindicatie:	8 -16 uur, Indien vooroverleg met het bedrijf gewenst, 4 uur extra.

7.4 Behandeling EED

Productnaam:	Beoordelen energie-audit (EED) en plannen controle op uitgevoerde maatregelen.
Omschrijving:	<ul style="list-style-type: none"> - Beoordelen van een energie-auditrapport inclusief een plan van aanpak voor energiemaatregelen op grond van de Wm (één rapport geschikt voor zowel EED als Wm/Activiteitenbesluit). - Alvast inplannen van een controle op uitvoeren van maatregelen.
Wettelijk kader:	Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie. (basis Wet milieubeheer).
Beoogd resultaat:	Het bedrijf voldoet aan haar verplichting voor uitvoering van de energie-audit en het nemen van voldoende energiebesparingsmaatregelen volgens de eisen vanuit de Wet milieubeheer/Activiteitenbesluit.
Opdrachtgevers:	Provincie, gemeenten.
Toelichting:	Advies om na goedkeuring energie-audit en Plan van aanpak energiemaatregelen controle op energiemaatregelen te plannen, voor grootgebruikers.
Werkwijze:	Pm
Kostenindicatie:	8 uur

7.5 Advies lokaal klimaatbeleid

Productnaam:	Advisering bij uitvoering lokaal klimaatbeleid deelnemer. Met name advies over energiebesparing bedrijven
Omschrijving:	Diverse advieswerkzaamheden voor energie
Wettelijk kader:	Pm
Beoogd resultaat:	Pm
Opdrachtgevers:	Pm
Toelichting:	Pm
Invulling:	Pm
Kostenindicatie:	Pm

8 Projectinrichting

8.1 Organisatie, overlegstructuren

De volgende interne stakeholders bij RUD Utrecht zijn van belang voor uitvoering van dit plan van aanpak:

- energieteam RUD Utrecht, toezichthouders en vergunningverleners met deskundigheid energie
- projectleiding
- overige milieu-inspecteurs, die korte basis-energiecheck mee nemen in de integrale controle.
- accounthouders met rol in DVO
- IT organisatie
- projectcontrolling

8.2 Personele inzet

Personele inzet kan worden betrokken door een aantal toezichthouders van RUD Utrecht met enthousiasme en kennis van dit werk grotendeels vrij te plannen voor uitvoering van energietaken. Daarnaast is het mogelijk toezichthouders van deelnemers te betrekken in de uitvoering (samenwerking). Ook is het misschien mogelijk om uitrail te hebben met ODRU of gemeente Utrecht. Daarnaast kan tijdelijk personeel worden ingehuurd voor het wegwerken van pieken of voor het uitvoeren van specifieke werkzaamheden.

8.3 Werkinstructies

Het is nodig een aantal werkinstructies te maken waarin de gewenste werkwijze wordt beschreven van de totstandkoming van een energiedienst met alles wat daarbij hoort. Het doel hiervan is dat het product hiermee voldoet aan de gewenste kwaliteitseisen. Denk aan:

- Beschrijven van werkprocessen van de verschillende diensten.
- Het vullen van een energiescherm in Squit.
- Tijdschrijven met de juiste productcodes.

8.4 Financiën

Wanneer RUD Utrecht de volledige werkopgave voor de deelnemers voor deze 3.000 bedrijven zou uitvoeren, verspreid over een periode van 4 jaar, worden de volgende maximale personele consequenties en kosten geraamd:

- 2017: 5 fte – kosten ca. € 400.000 ⁽¹⁵⁾
- 2018: 4 fte – kosten ca. € 360.000
- 2019: 4 fte – kosten ca. € 360.000
- 2020: 4 fte – kosten ca. € 360.000.

Aangezien het hier om een eerste inschatting van werkpotentieel betreft, wordt in dit document geen bedrag voor kosten per deelnemer gegeven. Dit zal per geval bekeken worden (maatwerkplan).

De volgende middelen zijn mogelijk beschikbaar voor financiering van extra toezicht op energiebesparing bedrijven:

¹⁵ Hierbij is gerekend met € 80k per fte.

- Bijdrage Rijk € 87.000 (november 2016 tm december 2017). In 2017 komt een nieuwe beschikking van het rijk voor financiering, met waarschijnlijk een budget van € 72.500,- voor 2018.¹⁶
- EED-compensatie vanuit rijk. Landelijk wordt 5,3 miljoen Euro uitgetrokken voor 2016-2017.¹⁷
- Mogelijk zit er een stukje rek in bestaande DVO, afhankelijk per deelnemer. (sommige DVO's staan al onder druk).
- Mogelijk is er extra budget voor energietoezicht binnen gemeenten beschikbaar voor invulling van het deel 'energiebesparing bedrijven', als onderdeel van het lokale duurzaamheids-/klimaatbeleid.

Voorgesteld wordt voor 2017 het budget van € 87.000,- en de EED-compensatie voor de inrichtingen die hieronder vallen in totaliteit op aanpak van zoveel mogelijke energierelevante bedrijven over meerdere branches en verdeeld over alle deelnemers in te zetten.

Daarnaast wordt aan de hand van het maatwerkplan per deelnemer bekeken wat aanvullend nodig en zinvol is, wat de kosten en baten hiervan zijn. Bij de meeste kleinere deelnemers is dit een relatief beperkte inzet met bijbehorende beperkte kosten. Bij deelnemers met veel inrichtingen kan dit bij een flinke energiebesparingsambitie tot een flinke extra benodigde inzet leiden. Dit zou gefinancierd kunnen worden door voor een deel de focus binnen de bestaande DVO- afspraken te verschuiven naar energie. Daarnaast hebben enkele gemeenten financiële ruimte om energiebesparingsprojecten uit te voeren binnen het klimaat- of duurzaamheidsbeleid.

8.5 Informatie

Nagedacht moet worden over hoe centraal op een goede manier informatie gedeeld kan worden en uit welke bronnen. Ook moeten relevante wijzigingen in wet- en regelgeving worden gevolgd.

8.6 Kwaliteitsborging

Factoren die de productkwaliteit van het werk van RUD bepalen zijn:

- opleiding en kennis medewerkers
- beschikbare middelen (voldoende uren)
- goede projectondersteuning met projectleiding, secretariaat en IT-systemen
- wijze van productcontrole en vrijgave
- beschrijving werkwijze en steekproefsgewijze controle hierop.

Factoren die de proceskwaliteit van het werk van RUD bepalen zijn:

- bewaking voortgang
- communicatie voortgang
- communicatie over tijdsbesteding, opbrengsten en kosten
- communicatie successen
- vervullen rol van sparring partner voor deelnemers.

Voorgesteld wordt deze kwaliteitsfactoren zoveel mogelijk mee te nemen in de processen zoals die bij RUD Utrecht worden gevolgd.

8.7 Communicatie

Welke standaardstructuur is er al voor communicatie die ingezet kan worden. Met welke partijen moet gecommuniceerd worden (o.a. collega's, deelnemers, bedrijven, ODRU,

¹⁶ Bericht Mevr. Tolsma Omgevingsdienst-NL aan RUD, 13 oktober 2016

¹⁷ Bericht op Mevr. R. Bakker VNG, op ROM netwerk, 6 oktober 2016

kernteam) en met welke media. Gesprekspartners op de hoogte houden van voortgang, van de uitvoering van het plan van aanpak. Voorstel om een mailinglijst te maken.

8.8 Documentatie

Aansluiten bij de documentatiestandaarden en -processen van RUD Utrecht. Nagegaan kan worden of hierop nog aanvullingen nodig zijn.

8.9 IT plan

Nagaan van de consequenties voor IT, o.a. SQUIT, tijdschrijfsysteem, monitoringtool, digitale checklisten.

9 Activiteitenplan

In de volgende tabel is een overzicht gegeven van werkzaamheden die nodig zijn om te komen tot een concreet actieplan. Dit zijn activiteiten waarover RUD Utrecht zelf keuzes moet maken inzake de uitvoering.

- De activiteiten zijn gerubriceerd naar: Uitvoering energietoezicht (**U**), Lokaal klimaatbeleid (**LK**), Organisatie (**O**), IT (**IT**), Kennisbeheer en ontwikkeling (**K**).
- Per activiteit is aangegeven of deze onderdeel uitmaakt van de gezamenlijke aanpak (**G**) of hoort tot het keuzemenu (**K**) van individuele deelnemers.

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
U	Uitvoering energietoezicht						
U1-K	<p>Nadere afspraken maken met deelnemers over individueel maatwerk energie, 'menu opnemen' (keuzemenu)</p> <p>Gemeenten hebben behoefte aan een concreet advies voor het programma VTH Energie. Welke bedrijven, welke prioritering, welke voorlichting bedrijven, hoe uitvoeren monitoring en rapportage. In maatwerkplan/ keuzemenu rekening houden met hun voorwaarden/wensen (zie paragraaf 5.2.1).</p>						
U2-K	MJA bedrijven, beoordelen nieuwe EEP's (keuzemenu)	50	v				Q4 2016
U3-G	<p>Uitvoeren themacontroles energie in het kader van subsidieregeling 'Extra toezicht' (prioriteit bij grootgebruikers) (gezamenlijk)</p> <p>Gezamenlijk (€87k-regeling)</p>	pm	z	Themacontroles energie bij kantoren, sportinstellingen en onderwijs	subsidie Rijk €87k	RUD Utrecht	Q4 2016 – Q4 2017
U4-G	<p>Eerlijke verdeelsleutel maken, ook voor gemeenten die alleen de basistaken bij RUD Utrecht hebben belegd</p> <p>Op de verdeling van de €87k wordt gelet door de gemeenten en OmgevingsdienstNL, belangrijk een eerlijke verdeelsleutel te kiezen.</p>						

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
U5-K	Uitvoeren themacontroles energie (prioriteit bij grootgebruikers) (keuzemenu)						
U6-G	Werkinstructie maken voor toezicht energie (Wm, Activiteitenbesluit, EED) <ul style="list-style-type: none"> - Aansluiten bij toezichtstelsysteem digitale checklisten? - Wat registreren in welke programma's - 'Energiescherm' met parameters voor monitoring - Collegiale toets 					RUD Utrecht.	Q4 2016 - Q1 2017
U7-G	Opzetten werkwijze monitoring uitkomsten energietoezicht Zie paragraaf 6.4.1.					RUD Utrecht	
U8-K	Beoordelen energievoorschriften type C bedrijven Voorwaarde: Mogelijk niet meer nodig wanneer nieuwe Omgevingswet met Besluiten aspect energie goed gaat regelen.		v			
U9-G	Opstellen werkwijze afhandeling energie-audits (EED) Rekening houden met: <ul style="list-style-type: none"> o Prioritering in aanpak (zie paragraaf 6.1.2). o Welke antwoorden worden gegeven op welke vragen, inclusief over het verlenen van uitstel. o De methode van beoordeling. o Één rapport geschikt voor zowel EED als Wm/Activiteitenbesluit. o Toetsing binnen milieutoezicht op de energie-auditplicht. Voorgesteld wordt deze werkwijze af te stemmen met ODRU en						

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
	gemeente Utrecht.						
U10-K	<p>Opnemen EED in DVO</p> <p>Toelichting: Deelnemers zijn het bevoegd gezag voor uitvoering van de EED-richtlijn en ontvangen hiervoor straks financiële compensatie, maar hebben de uitvoering van de EED-richtlijn nog niet opgenomen in dienstverleningsovereenkomst met RUD Utrecht.</p>						
U11-K	Project controle effectiviteit WKO-installaties						
LK	Aansluiten bij Lokaal klimaatbeleid						
LK1-K	<p>Ad-hoc en op afroep, bijdragen aan bedrijvenbijeenkomsten</p> <p>Stimulerende projecten daar waar de lat hoger ligt dan wettelijk niveau (EML), bijvoorbeeld duurzame opwekking, zorgsystemen, milieubarometer en EPK. Interessant voor branches, bijv. zorg.</p>						
LK2-G	<p>Stakeholdersoverleg intensiveren voor meer CO₂-reductie</p> <p>Met welke partijen op lokaal niveau in nader overleg gaan om meer CO₂-reductie te bereiken?</p>						
LK3-G	<p>Versterken van communicatie over successen van energiebesparing en duurzame opwekking</p> <p>Inzet diverse media mogelijk, bijvoorbeeld website en digitale (kwartaal?) nieuwsbrief, input leveren aan media van/voor deelnemers.</p>						
LK4-K	<p>Gids (website) met leveranciers in de provincie op het gebied van energiebesparing en duurzame opwekking</p> <p>Idee ODRU: samen oppakken?</p>						

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
LK5-K	MKB-bedrijven; zorgplicht stimuleren. Bijvoorbeeld detailhandel. Bijeenkomst of ludieke actie. Bijv. Verlichting, zonnepanelen. Evt. samen met ODRU.						
LK6-G	Communicatie en promotie Leaflet ontwikkelen over het toezichtproces op energiebesparing, voor bedrijven. Beleidsmedewerkers en wethouder ondersteunen bij promotie van dit thema. Bijvoorbeeld detailhandel.						
O	Organisatie energietoezicht						
O1-G	Afspraken maken over taken voor energieplan medewerkers RUD Utrecht Toezichthouders energie Projectleiding Teamleider handhaving bedrijven Accounthouder Juristen Medewerkers VTH						
O2-G	Accounthouders prioriteren 'energie' als thema in handavingsuitvoeringsprogramma en/of kaarten dit bij deelnemers aan.		z				
O3-K	Energierelevante bedrijven standaard een toezichtfrequentie meegeven voor kentallen handavingsuitvoeringsprogramma. Bijv. minimaal eens per 4 jaar.		z				

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
O4-G	<p>Monitoring en rapportage deelnemers</p> <p>Tijdig en proactief. Rapportage naar deelnemers ieder kwartaal. Relevante contactpersonen geïnformeerd houden.</p> <p>Het thema energiebesparing bedrijven krijgt politiek meer draagvlak als wordt gecommuniceerd over de energiebesparing en de winst die gehaald is voor de klimaatagenda.</p> <p>Meer kansen dat er dan meer focus en middelen gaan naar energietoezicht bedrijven.</p>						
O5-G	<p>Organisatie Financieel</p> <p>Kijken naar mogelijkheden om te schuiven. Tijdig aangeven bij de deelnemer als er extra budget nodig is. Belang van output gestuurde financiering voor thema energie.</p>						
O	Organisatie Ontwikkeling						
O6-G	Ontwikkelen samenwerking met ODRU en gemeente Utrecht		z				
O7-K	Gemeenten die door hun eigen mensen ook energiecontroles willen doen, kunnen meedoen met energiecontroles						
O8-G	<p>Opleidingsplan maken</p> <p>Werken aan ontwikkeling deskundigheid en vaardigheden inspecteurs op het gebied van energietoezicht</p>						
IT	Informatie technologie toepassen						
IT1-G	<p>Nagaan van de consequenties voor IT</p> <p>Zoveel mogelijk aansluiten bij de documentatiestandaarden en -processen van RUD Utrecht.</p>		z				

Nr	Taak / Werk	Aantal bedrijven	Status (z, o, v)	Hoe	Middelen (uren)	Wie	Wanneer
	Zijn hierop vanwege energieplan nog aanvullingen nodig? O.a. SQUIT, tijdschrijfsysteem, monitoringtool.						
IT2-G	Mogelijkheden onderzoeken voor toepassing van software 'Digitale checklist'.		z				
IT3-G	Mogelijkheden onderzoeken voor IT oplossingen voor kennisdeling Energie. Te denken aan: database, Yammer, sociale media, Wiki, website		z				
K	Kennisbeheer en -ontwikkeling						
K1-G	(Landelijke) informatie en ontwikkelingen energie volgen en delen <ul style="list-style-type: none"> - wat (landelijk onderzoek EED, regionale energievisies, Omgevingswet, voortgang Klimaatakkoord, energiewetgeving etc.) - welke bronnen (Amersfoort overleg, ROM-netwerk, OmgevingsdienstNL) - wie doet het - met wie delen? (intern en extern, opdrachtgevers) - hoe (mailinglist?) - Koploper deelnemers als referentie gebruiken voor ontwikkeling van de organisatie van RUD. De gemeente Utrecht neemt een bijzondere rol in met haar deskundigheid op het gebied van energiebesparing bij bedrijven. 						

10 Aanbevelingen

Gedurende de looptijd van accorderen van dit document (augustus 2016 t/m december 2016) vinden doorlopend nieuwe ontwikkelingen plaats en verschijnen steeds nieuwe documenten. Geadviseerd wordt het document hierop bij te stellen. Het betreft de volgende punten:

1. In het op 14 oktober 2016 verschenen Rapport: 'Verwachte uitvoeringslasten van bevoegd gezag voor energie-audit grote ondernemingen; Quick scan van kostenraming en verdeling over gemeenten en provincies', zijn de aantallen van 6.000 EED-plichtige ondernemingen en 20.500 vestigingen naar beneden bijgesteld (naar 5.200 respectievelijk 15.000). Aangenomen wordt dat hieraan een nieuwere versie van de landelijke EED-lijst ten grondslag ligt, dan de voor dit rapport beschouwde versie van juli 2016. De gemaakte analyses in bijlage 3 gaan uit van de EED-lijst van juli 2016. De inschatting van het totaal benodigd geraamd aantal uren in dit rapport betreft een inschatting van de verwachte urenbesteding op basis van aanwezige praktijkervaring binnen Forta Milieu, én stoelt op de aantallen bedrijven van de EED-lijst van juli 2016. De analyse zou nog eens opnieuw gemaakt kunnen worden op basis van de nieuwste landelijke informatie. Vooralsnog is de inschatting dat dit voor de indicatief geraamde totale personele inzet in dit rapport, weinig zal veranderen. De ramingen liggen dicht bij elkaar.
2. Geadviseerd wordt de planning genoemd in paragraaf 6.3.1 bij te stellen.
3. De subsidie voor uitvoering van extra toezicht '20 fte regeling' is blijkens een bericht van de directeur van Omgevingsdienst NL van 13 oktober 2016 aan RUD Utrecht, gehalveerd voor de periode 2016-2017. Dit was eerst een bedrag van €180.000 voor 2016-2018. Dit is nu gewijzigd naar een bedrag van €87.000 voor 2016-2017. Mogelijk komt in 2017 opnieuw een extra bedrag beschikbaar van €72.500 voor uitvoering van extra energietoezicht in 2018. Het eerder ingediende projectplan bij OmgevingsdienstNL moet worden bijgesteld voor het totale aantal uit te voeren controles, op basis van het lagere bedrag dat beschikbaar komt.

Referenties

Titel	Auteur	Versie	Type
Ondersteuning aanpak energiebesparing	Omgevingsdienst NL	24-6-2016	Document
Toezicht op energie	DCMR Milieudienst Rijnmond		Presentatie
Meerjarenplan energie 2016 - 2020	Omgevingsdienst zuidholland zuid	17-6-2016	Document
De EED richtlijn en de rol van het bevoegd gezag	VNG	28-6-2016	Brief
Producten- en dienstencatalogus	RUD Utrecht	1.25	Document
Verantwoording bij adressenlijsten EED	Economische Instituut voor de Bouw (EIB)	13-7-2016	Notitie
Toelichting RUD adreslijsten (ECN-lijst)	Economische Instituut voor de Bouw (EIB)	13-2-2016	Document

Bijlage 1 Agenda overleg Plan van aanpak Energie, deelnemers RUD Utrecht

Agenda overleg Plan van aanpak Energie, deelnemers RUD Utrecht

(70 min)

1. Kennismaking (5 min)
 2. Aanleiding en doel gesprek (10 min)
 - Plan van aanpak maken voor uitvoering energie RUD Utrecht
 3. Ontwikkelingen wetgeving energie voor VTH-taken (15 min)
 - EED, energie-audits
 - Wm-toezicht energiebesparing
 4. Voorgestelde aanpak (20 min)
 5. Menu energiediensten (15 min)
 - Wensen en ambitie deelnemer voor uitvoering energietaken, keuzemenu
 6. Samenvatting – Afsluiting (5 min)
-

Agenda met puntsgewijze toelichting

1. Kennismaking (5 min)
2. Aanleiding en doel gesprek (10 min)
 - Plan van aanpak maken voor uitvoering energie RUD Utrecht, 3 sporen
 - Enkele sheets uit presentatie AB
3. Ontwikkelingen wetgeving energie voor VTH-taken (15 min)
 - **EED**
 - o Aantal EED-plichtige bedrijven deelnemer
 - o Brief VNG:
 - Contacten met bedrijven via contactpersoon gemeente of via RUD
 - Compensatie vanuit rijk, vrijmaken middelen vooruitlopend op compensatie vanuit rijk door gemeente
 - o Beoordeling van energie-audits
 - o Vragen/specifieke wensen
 - o Wijze samenwerking
 - **Wm-toezicht energiebesparing bedrijven**
 - o Aantal energierelevante bedrijven deelnemer; basistaakbedrijven - niet-basistaakbedrijven
 - o Integrale controles, verschuiving focus naar energie
 - o Thema controles energie midden-/grootgebruikers

- nu moet het écht; geld van rijk voor extra inzet
- Vragen/specifieke wensen/ambities
- Wijze samenwerking

4. Voorgesteld Plan van aanpak energie (20min)

Hoofddoelstelling: alle energierelevante bedrijven voldoen in 2020 aan energiebesparingsverplichtingen milieuwetgeving

- Looptijd: 2017-2020
- Energierelevant: middengebruikers (> 50.000 kWh of > 25.000 m3 gas per jr) en grootgebruikers (> 200.000 kWh of > 75.000 m3 gas per jr).

Aanpak via meerdere sporen:

1. Eerst uitvoeren EED (spoor 1, is qua timing meest urgent tweede helft 2016 en eerste helft 2017, én hier komt financiële compensatie voor, Daarna is bedrijvenbestand voor EED- plichtige bedrijven meteen bijgewerkt voor energieverplichtingen.
2. Tegelijk uitvoeren MJA (tweede helft 2016- eerste helft 2017), beoordelen EEP's (deel van spoor 2, toezicht Wm).
3. Standaard werkwijze voor integrale controles aanpassen. Verschuiven focus naar energie, gebruiken modelmatige aanpak (deel van spoor 2, toezicht Wm).
4. Stimulerende aanpak gericht op bedrijfsleven. Bevorderen invoer milieu en energiezorgsystemen en energiekeurmerken bij branches, inzet brancheverenigingen, bedrijfsverenigingen, bedrijfsadviseurs, bedrijvennetwerken en communicatie. Actieve bedrijven belonen met minder energietoezicht en positieve aandacht (bijv. in media). (deel van spoor 2 toezicht Wm en deel van spoor 3, lokaal klimaatbeleid).
5. Jaarlijks plannen themacontroles op energiebesparing grote energiegebruikers, die niet gepland zijn voor integrale controle (3.) of meegaan in brancheaanpak (4.). Energiecontroleprogramma uitvoeren, monitoren en evalueren a.d.h.v. gerapporteerde kpi's: o.a. urenbesteding per bedrijf, genomen energiemaatregelen, energiegebruik (belangrijk deel spoor 2, toezicht Wm).
6. Spoor 3: versterken lokaal klimaatbeleid door:
 - Versterken samenwerken met lokale partners en netwerken.
 - Welke lokale klimaatprojecten spelen er?
 - Voorstel jaarlijks programma maken dat aansluit bij VTH-taken energiebesparing. Samen agendering en organiseren bijeenkomsten, Ideeën?
 - Communicatie energiebesparing duurzame opwekking: welke doelgroepen? Wijze van communicatie, keuze inzet media]
 - Klimaatbeleid, behoefte ondersteuning? Wijze samenwerking.
 - Vragen/specifieke wensen?

5. Menu energiediensten (15 min)

Diensten RUD-U Spoor 1 en 2 VTH-taken energiebesparing bedrijven(concept):

- Integrale controles, verschuiving van focus 'oude thema's' naar energie
- Themacontroles energie, voor (midden-/)grootgebruikers
- Vooroverleg en beoordelen energie-efficiencyplannen MJA-bedrijven
- Actualiseren energievoorschriften in omgevingsvergunning milieu
- Beoordelen energie-audits (EED), combineren met PvA uitvoering (Wm). Na goedkeuring energie-audit en PvA: controle op energiemaatregelen plannen, voor grootgebruikers.
- ...

Diensten RUD-U Spoor 3 advisering klimaatbeleid (concept):

- (Mede) organiseren bijeenkomsten energiebesparing bedrijven/klimaat in de regio met uitnodiging personen en bedrijven uit gemeente.
- Opbouwen en versterken lokaal kennisnetwerk met deelnemers en andere betrokkenen
- Inzetten en versterken van communicatie over energiebesparing en duurzame opwekking (inzet diverse media mogelijk)
- Assistentie bij uitvoering beleidswerkzaamheden lokaal klimaatbeleid voor deelnemer
- ...

Wensen en ambitie deelnemer voor uitvoering energietaken? (keuzemenu)

- ...

6. Samenvatting – Afsluiting (5 min)

Bijlage 2 Toelichting analyse werkpotentieel

Om een inschatting te maken van het werkpotentieel zijn gegevens uit de volgende bronnen geanalyseerd:

- De inrichtingenbestanden van RUD Utrecht, gemeente Baarn en gemeente Amersfoort.
- De EED lijst voor RVO ontwikkeld door Economisch Instituut voor de Bouw.
- De lijsten voor ETS, MJA beschikbaar gesteld door respectievelijk NEA en RVO.

Deze bijlage bevat achtergrondinformatie over het tot stand komen van de analyses en een toelichting op de waarde die gehecht kan worden aan de resultaten.

Analyse inrichtingenbestanden

De inrichtingenbestanden zijn geanalyseerd om een inschatting te maken van het werk dat komt kijken bij de aanpak van het thema energie. Hiervoor zijn de inrichtingenbestanden beschikbaar gesteld middels export naar excel-bestanden. De beschikbare gegevens waren de volgende:

- Inrichtingenbestand van RUD Utrecht (15 juli 2016)
- Inrichtingenbestand van Amersfoort (18 juli 2016)
- Inrichtingenbestand van Baarn (18 juli 2016)

Per opdrachtgever is gekeken naar:

- Aantallen per type inrichting.
- Aantallen naar type branche.
- Aantallen naar energierelevantie.

Het doel was de hoeveelheid werk inzichtelijk te maken, opgedeeld naar:

- Toezicht op de Wet milieubeheer aan de hand van het Activiteitenbesluit (inrichtingen Type A en B).
- Aandacht voor aanpassing voor vergunningen (inrichtingen type C).
- De verschillende type branches, waarvoor Erkende maatregelenlijsten beschikbaar zijn.

In de beschikbare inrichtingenbestanden zijn SBI-codes opgenomen. Deze zijn gebruikt voor indeling naar type branche. Om tot een indeling te komen zijn de SBI-codes gebruikt zoals de wet die gebruikt wordt voor definitie van een branche waarvoor de erkende maatregelen gelden. Dit zijn codes volgens de standaard SBI2008.

Bij analyse deden zich een aantal problemen voor waarvoor oplossingen zijn ontwikkeld.

- Het RUD-inrichtingenbestand en het inrichtingenbestand van Amersfoort gebruiken SBI'74 codes.
- Het inrichtingenbestand van Baarn is in ontwikkeling en wordt omgewerkt van SBI'93 naar SBI2008 codes.
- De SBI-codes in het RUD-Inrichtingenbestand en dat van Baarn zijn opgenomen als onderdeel van een tekstveld en handmatig bijgehouden waardoor niet altijd eenduidig en dus lastiger automatisch te ontcijferen.
- De definitie van branches vindt vaak plaats door aanduiding van klassen van SBI-codes (bijvoorbeeld alle codes beginnend met 62). Middels een algoritme moeten dan alle onderliggende codes worden meegenomen.

De resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- Tabel met aantallen inrichtingen per deelnemer, opgedeeld naar type inrichting en energierelevantie. Deze tabel is gebruikt om een indicatie te geven van werkpotentieel (Ref).
- Staafgrafiek met aantallen inrichtingen per deelnemer, opgedeeld naar de energierelevantie en beschikbaarheid van erkende maatregelenlijsten. Dit overzicht is gebruikt in de interviews met deelnemers. (Ref)
- Staafgrafiek met per deelnemer, per erkende maatregelen lijst, de aantallen inrichtingen. Dit overzicht is ook gebruikt in de interviews met deelnemers. (Ref)

De resultaten behoeven de volgende toelichting:

- De indeling al of niet energierelevant, is gemaakt op basis van SBI-code en op basis van ervaring met de branche (expert judgement).
- De validiteit van de indeling naar branche is afhankelijk van hoe in het verleden de SBI-codes aan de inrichtingen zijn toegekend.
- In verband met de status van het bestand voor de gemeente Baarn hier niet meteen gekozen om een handmatige indeling te maken van het inrichtingenbestand naar energierelevantie.

De gemaakte analyses geven een indicatie van het werkpotentieel en kunnen helpen om te komen tot prioritering en selectie van de te bezoeken bedrijven.

Analyse EED lijst

De 'EED lijst' is geanalyseerd om een inschatting te maken van het werk dat komt kijken bij de afhandeling van EED-audits. Hiervoor is de derde versie van deze lijst gebruikt van juli 2016.

Analyses zijn gemaakt op basis van de volgende criteria:

- De gemeente van vestiging van de onderneming.
- Voldoet een onderneming al of niet aan de MKB-criteria.
- Is een onderneming al of niet onderdeel van een holding.
- Is een bedrijf al of niet moeder van een concern (concernmoeder).
- Verder zijn de SBI-codes van betreffende ondernemingen meegenomen in een analyse naar de branches waarvoor erkende maatregelenlijsten beschikbaar zijn.

Per opdrachtgever zijn de volgende aantallen inzichtelijk gemaakt:

- EED, 'Grote' bedrijven geen concern:
de ondernemingen die niet voldoen aan de MKB-criteria en is niet onderdeel van een holding.
- EED, 'Grote' bedrijven concernmoeder:
de ondernemingen die **niet** voldoen aan de MKB-criteria, onderdeel zijn van een **holding** en ook de **moeder** zijn van het concern.
- EED, 'Grote' bedrijven onder holding:
de ondernemingen die **niet** voldoen aan de MKB-criteria, onderdeel zijn van een **holding** en **niet de moeder** zijn van het concern.
- EED, MKB onder holding
de ondernemingen die **wel** voldoen aan de MKB-criteria, onderdeel zijn van een **holding** en **niet de moeder** zijn van het concern.

De resultaten van deze analyse zijn de volgende:

- Tabel met aantallen ondernemingen per deelnemer en ingedeeld naar type onderneming zoals hierboven aangegeven (Ref).

- Staafgrafiek met aantallen ondernemingen per deelnemer, opgedeeld naar type onderneming zoals hierboven aangegeven. Dit overzicht is gebruikt in de interviews met deelnemers. (Ref)
- Staafgrafiek met per deelnemer, per erkende maatregelenlijst, de aantallen inrichtingen. Dit overzicht is ook gebruikt in de interviews met deelnemers. (Ref)

De resultaten behoeven de volgende toelichting:

- De EED lijst bleek geschikt voor automatische analyse. Echter zijn hierbij belangrijke kanttekeningen te plaatsen bij de wijze waarop de gegevens moeten worden geïnterpreteerd. Zie hiervoor: paragraaf: 4.2.4.
- Opvallend is dat de gemeente Eemnes géén ondernemingen heeft die auditplichtig zijn. Dit is géén fout in de analyse. Nader onderzoek en navraag bij instanties (samensteller EED-lijst) leert ook dat er mogelijk ook géén fout is gemaakt bij het samenstellen van de EED-lijst. Desondanks kan het toch zijn dat er EED plichtige bedrijven een inrichting hebben in Eemnes. De EED lijst biedt hierover geen uitkomst.

Ook deze analyses geven een indicatie van het werkpotentieel en kunnen helpen bij prioritering en selectie van de te bezoeken bedrijven.

Analyse lijsten ETS, MJA en MEE

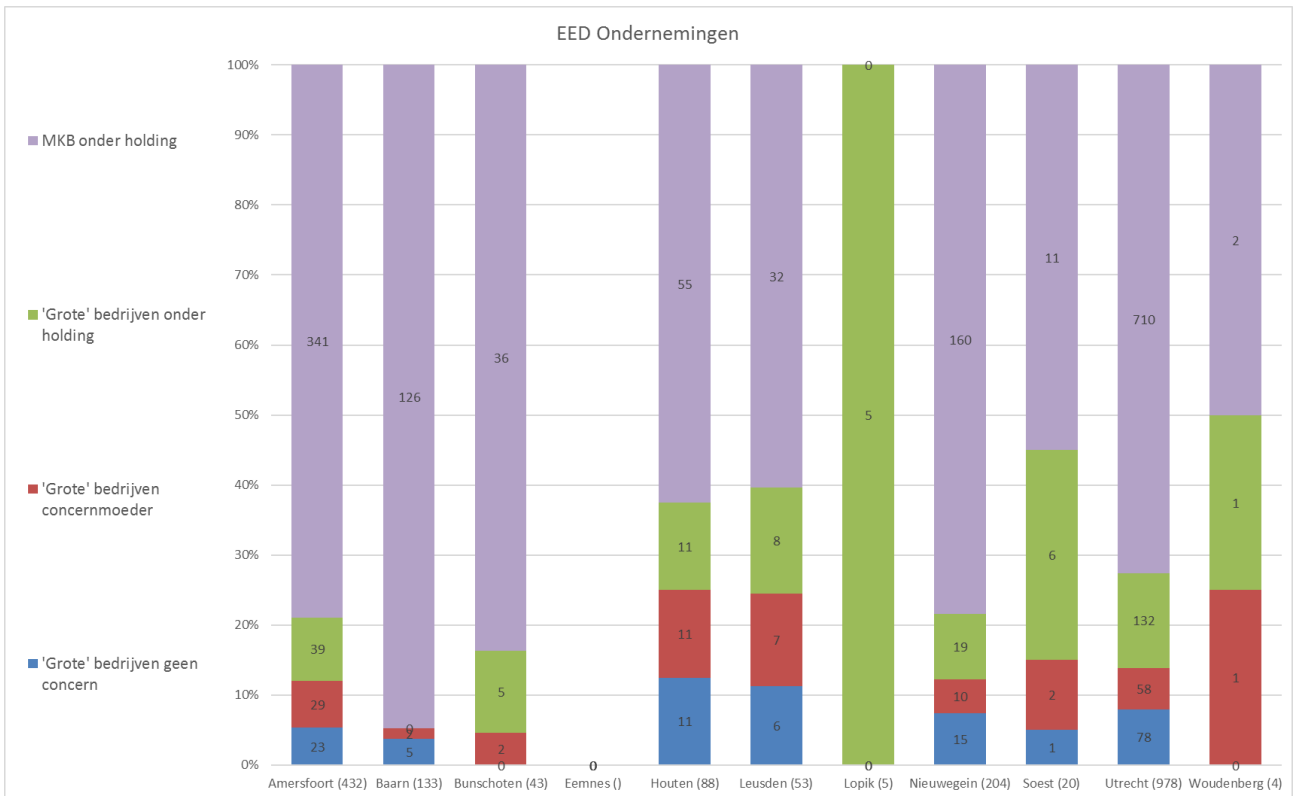
Grote energieverbruikers vallen onder het regime van ETS of nemen deel aan het MJA-convenant. Met name het laatste vraagt aandacht van het bevoegd gezag. Daarom is gekeken naar de aantallen bedrijven die hieraan meedoen en gevestigd zijn in de regio van de RUD Utrecht de feitelijke rol van het bevoegd gezag is per situatie te bezien.

De resultaten van deze analyse is te vinden in de tabel met aantallen inrichtingen per deelnemer. (Ref)

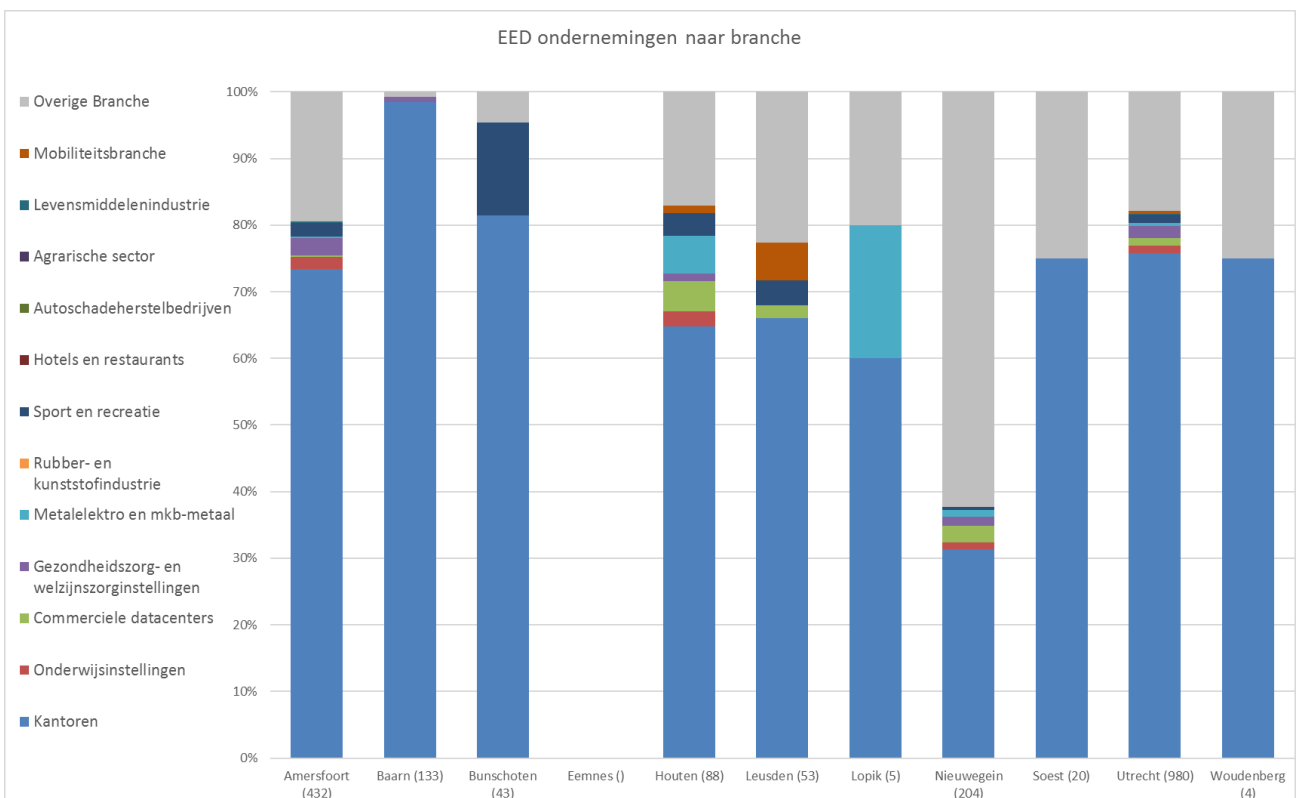
ETS: Grote industriële bedrijven die broeikasgassen uitstoten zijn verplicht deel te nemen aan het Emissions Trading Scheme, het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS). Onder de controle van de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa). Voor de ETS stelt de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) de gegevens beschikbaar (www.emissieautoriteit.nl). Analyse gedaan van het bestand 'Deelnemende inrichtingen EU-ETS-januari 2015'; Uitgave januari 2015.

MJA: Meer jaren aanpak, convenant vanuit ministerie van economische zaken. Maatregelen uit EEP worden opgenomen in de omgevingsvergunning. Goedkeuring van het EEP gebeurt door RVO met een advies van bevoegd gezag. Voor de MJA stelt RVO de gegevens beschikbaar (www.rvo.nl). Analyse gedaan van het bestand 'Deelnemerslijst_MJA3_juli_2016'; Uitgave juli 2016. Gekeken is naar het aantal bedrijven gevestigd in de gemeentes in de Regio van RUD Utrecht.

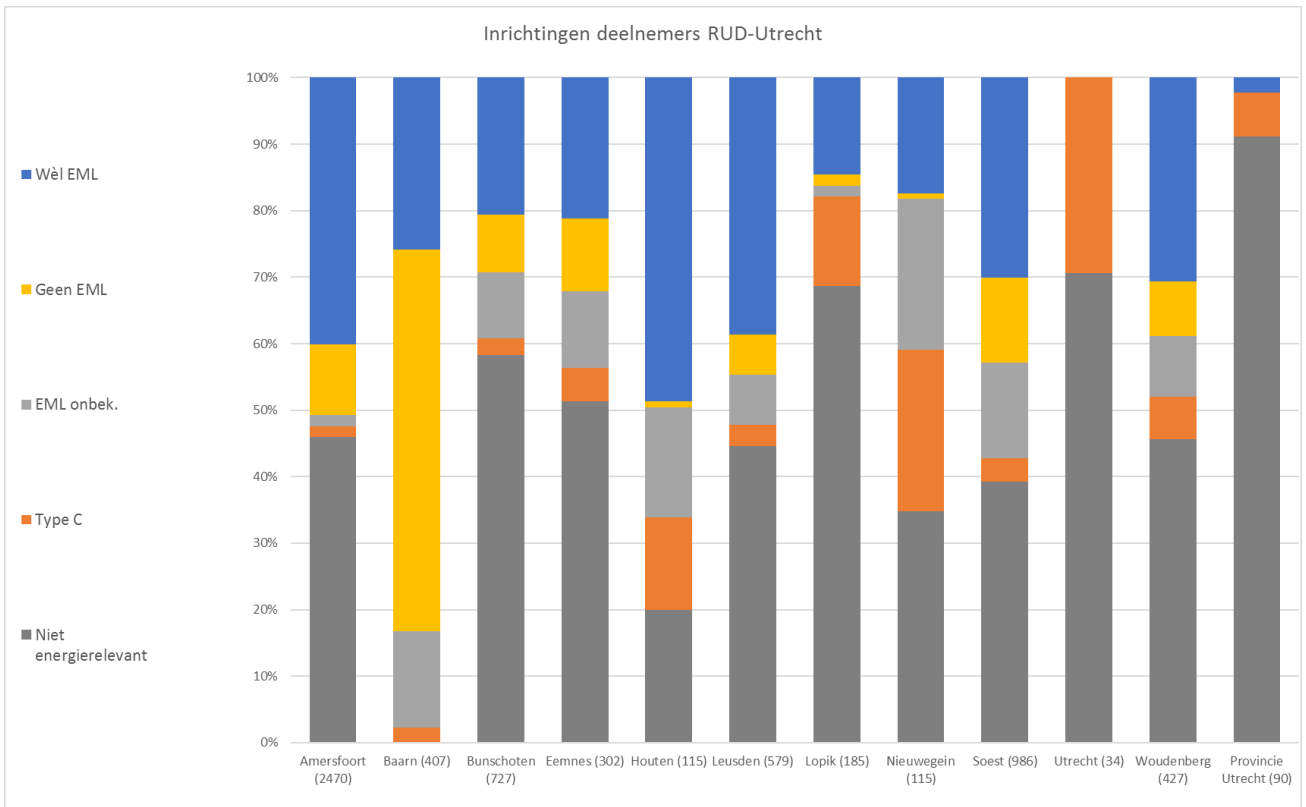
Bijlage 3 Grafische indicatie werkpotentieel regio RUD Utrecht

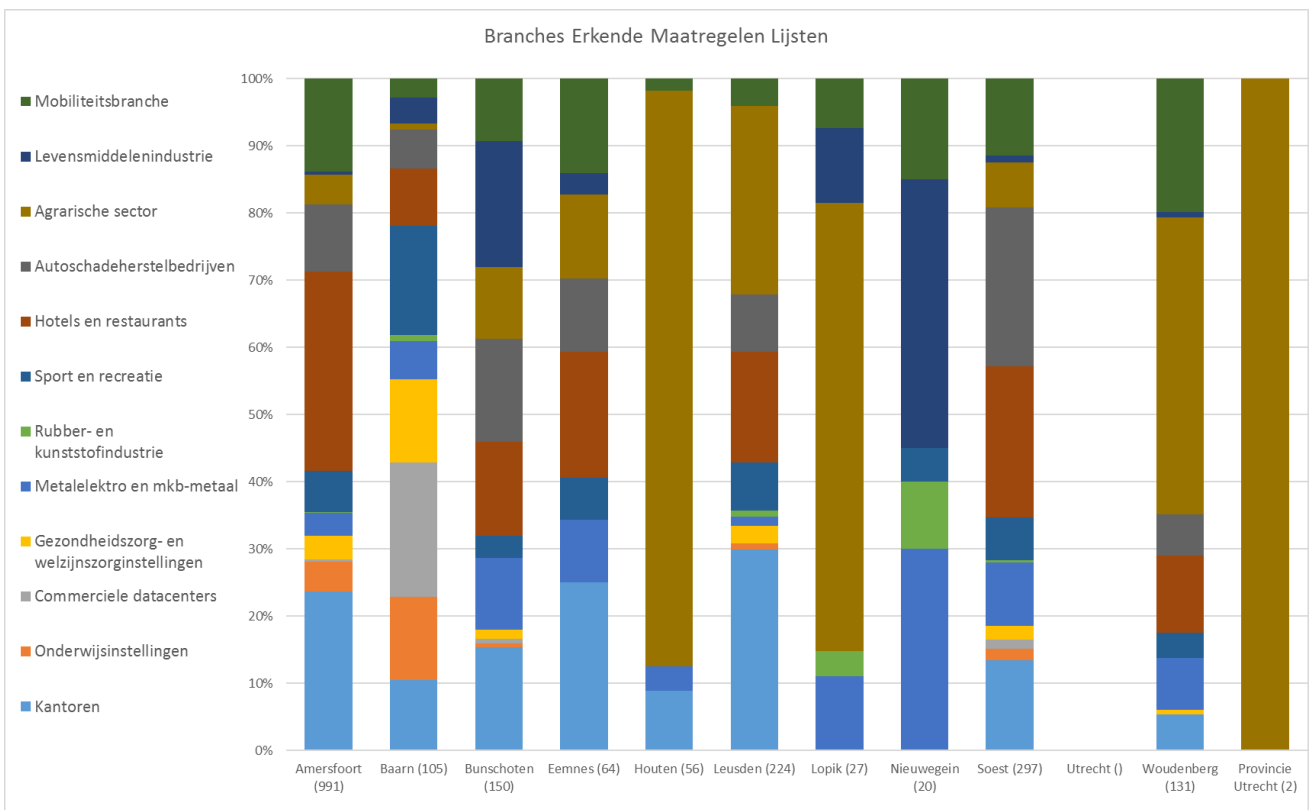
Figuur 1

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

Bijlage 4 Toepassen 'ECN-lijst'

ECN (Energie Centrum Nederland) en EIB (Economisch Instituut voor de Bouw) hebben in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) adressenbestanden geconstrueerd die als doel hebben om de handhavers van de Wet milieubeheer te ondersteunen in de prioritering van de handhaving. Per omgevingsdienst is een bestand geleverd.

In februari 2016 is deze zogenaamde 'ECN lijst' gepubliceerd. Daarbij hoort een uitgebreide handleiding. Uitgangspunt van de lijst is de BAG; Basisadministratie Adressen en Gebouwen. Deze database omvat alle gebouwen van Nederland met een uniek identificatienummer. Een gebouw wordt in de BAG omschreven als een 'pand' en binnen een pand kunnen zich één of meerdere verblijfsobjecten (vbo's) bevinden. De lijst is aangevuld met informatie uit verschillende bronnen over gebruik van het gebouw, energielabels, leegstand en adressen van grote energieverbruikers en maatregellijsten.

Gebaseerd op de maatregellijsten zijn een tiental sectoren gedefinieerd.

1. Gezondheids- en welzijnszorg
2. Onderwijs
3. Kantoren (publiek)
4. Commerciële datacenters
5. Automotive
6. Detailhandel
7. Horeca
8. Cultuur
9. Sport- en recreatie
10. Bedrijfshal (metaalektro, rubber- en kunststofindustrie, voedingsmiddelen)

Daarbij is per verblijfsobject aangegeven wat het energieverbruik zou zijn en het besparingspotentieel.

Onder vakkbroeders is ervaring opgedaan met de lijst. Ook bij RUD Utrecht. Het bleek dat de geschatte verbruikswaardes erg sterk afwaken van de feitelijke waardes. De inrichtingen bestanden bieden veel meer houvast om toezicht te gaan houden dan deze lijst.

Het is goed te bedenken dat de lijst ook niet bedoeld is als vervanger van het inrichtingenbestand. De waarde van de ECN lijst zou moeten liggen in het vinden van besparingskansen bij bedrijven die niet in het inrichtingenbestand zijn opgenomen.